ODLOČKA KN. CA AN

PRIMORSKI DNEVNIK

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENSKEGA NARODA ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

Leto X. - Štev. 80 (2699) Poštnina plačana v gotovini Spedizione in abbon. post. 1. gr. TRST, nedelja 4. aprila 1954 Cena 25 lir

Danes ob 15.30 komemoracija talcev na openskem strelišču ob deseti obletnici zločinskega pokola

NOV VAL

V preteklem tednu so prišle v javnost kar tri nove vesti zapovrstjo o novih in najnovejših načrtih raznarodovalne akcije, ki jo po že izvršenih in neizvršenih načrtih od Stivana preko Sesljana, Križa, Proseka, Opčin, pa vse do industrijske cone v Zavljah dosledno in vztrajno ter z ogromnimi denarnimi sredstvi vodijo naslednji Mussolinija, katerega so v teh desetih povojnih letih v tem pogledu že stokrat prekosili.

1. Podžupan Visintin je predvčerajšnjim povedal, da bo šovinistična občinska uprava porabila nič manj kot pol milijarde lir samo za nakup zemljišč, ki so last slovenskih prebivalcev predmestja in okolice, da bi se mesto po njihovi iredentistični raznarodovalni zamisli nemoteno lahko širilo.

2. Po skoraj popolnoma preverjenih obvestilih bodo UNRRA-Casas v kratkem začele graditi v predmestnem predelu na Lovcu nič manj kot osem ogromnih palač po pet nadstropij vsako — za cenile.

3. Pod pretvezo «razširitve industrijske cone z namenom pridobivanja terena za gradnjo delavskih naselij, namerava ustanova te cone prisilno odkupiti, in to po sramotni ceni 200 lir za kvadratni meter, obsežne površine slovenske zemlje med Kolonkovcem in Domjom, pri čemer je vmes, kot kaže, nedovoljena špekulacija z dvigom cene teh zemljišč, na katerih nameravajo baje zgraditi vodovodne, električne in druge instalacije šele po ekspropriaciji po smešno nizki ceni.

Pri drugem primeru imamo opravka med drugim tudi s kršitvijo regulacijskega načrta, ki v predmestnem področju Lovca predvideva gradnjo majhnih vil, nikakor pa ne palač. Pri prvem in tretjem primeru pa prihaja na dan poleg raznarodovalnega namena še prav posebna vrsta podlosti, ki je povsem podobna tistim najokrutnejših fašističnim metodam, ko so morali talci pred streljanjem sami sebi kopati grobove.

V pol milijardi lir, ki jo je samo občina določila v ta namen, je denar, ki so ga morali v obliki davkov odtegniti slovenski, ki prav gotovo ne morejo nikoli pristati na to, da se njihova zemlja raznaroduje in s tem izvrža nad našo narodnostjo smrtna obsodba. Prav tako je v tej vsoti vsebovan denar tistih Tržačanov italijanske narodnosti, ki prav tako kot Slovenci raznarodovanju nasprotujejo in naše okupacijske nasprotujejo in ki so na ta način proti svoji volji prisiljeni kopati naš grob. Vsekakor si je težko zamisliti večjo podlost in perfidnost v metodah zatiranja nekega naroda.

V tretjem primeru, ki se po perfidnosti lahko s prvim meri, pa gre, kot rečeno, za nesramno umazano špekulacijo s bladno računico, da bodo naše okoličane prevarali na ceni, ki se bo zvišala zaradi javnih naprav, ki jih je občinska oblast ali pa Ustanova industrijskega pristanišča tako in tako dolžna zgraditi.

Vse to pa se dogaja v dobi najhujše gospodarske krize, ko ni moč nikjer najti posojil za veliko tržaško industrijo, medtem ko se delavci suspendirajo in ko se hanje pošilja policija, namesto da bi se jim vsaj obljubilo delo, medtem ko predstavniki srednjih in malih podjetij ponovno sporočajo, da bodo v petek vsa njihova podjetja zaprta v znak protesta proti tistim, ki vodijo takšno katastrofalno gospodarsko politiko, in medtem ko ni potrebnih sredstev za vsaj tista javna dela, ki bi delno zaposlila trume nezaposlenih, onih, ki so registrirani kot taki, in onih, ki kot mladinci zaman pričakujejo, da bi lahko začeli služiti sami svoj kruh.

Torej: ne samo iz naših narodnoobrambnih razlogov, temveč tudi iz splošnih gospodarskih in socialnih, zaradi katerih moramo od odgovornih oblasti, da se vsaj ta najnovejši val raznarodovalnih načrtov zajezi.

Jagan aretiran

GEORGETOWN, 3. — Odstavljeni ministrski predsednik Britanske Gvajane Kedi Jagan je bil danes aretiran v neki vasi, oddaljeni 65 kilometrov od Georgetowna pod obtožbo, da se je prekršil prepoved ukazu, ki omejuje njegovo svobodo gibanja. Odpeljali so ga na policijski sedež v Georgetown in v ponedeljek bo postavljen pred sodišče.

MARŠAL TITO O GLAVNIH VZROKIH ZMANJŠANJA VOJNE NAPETOSTI

Vzroki so: Vzpostavitev oboroženega ravnotežja med Vzhodom in Zahodom, bojazen pred vojno in mržnja, ki jo do nje goji večina človeštva

BEOGRAD, 3. — Predsednik republike maršal Tito je dal direktorju Anatolske agencije odgovore na nekatera vprašanja v zvezi s svojim obiskom v Turčiji in o današnjem svetovnem položaju. O svojem obisku v Turčiji je maršal Tito dejal: «Z zadovoljstvom sem sprejel vabilo predsednika turške republike Bajarja, naj obiščem prijateljsko turško državo. Prepričan sem, da bo to še bolj poglobilo prijateljske in vsestranske zavezniške odnose med našima dvema državama.»

Na vprašane o današnjem položaju v svetu je maršal Tito dejal: «Čeprav so v svetu še vedno pereča nerešena vprašanja in navidez nepremostljivi jezovi med Vzhodom in Zahodom, vendar je nevarnost oboroženega spopada znatno manjša, kot je bila na primer pred dvema letoma. Glavni vzroki zmanjšanja vojne napetosti so naslednji: vzpostavljenje oboroženega ravnotežja med Vzhodom in Zahodom, bojazen pred vojno in mržnja, ki jo do nje goji ogromna večina človeštva; velik vzrok, ki daje mnogo upanja, da se bo svet izognil vojni, pa je tudi v tem, da je pretežna večina odgovornih državnikov v svetu, ki se predobro zavedajo katastrofalnih posledic nove svetovne vojne in ne poslušajo vojnohujskaškega glasu mračnih sil, ki iz posebnih interesov žele zapeljati svet v nov svetovni pokol.»

Na vprašanje, kaj misli o razvoju in možnosti razvoja tega položaja, je maršal Tito odgovoril: «Mi smo danes v obdobju oboroženega miru in diplomatskih poskusov, da se najde izhod iz sedanjega zapletenega položaja. Prepričan sem, da bomo postopoma, čeprav težko, šli naprej po poti reševanja vprašanj, ki danes ogrožajo svetovni mir. Mislim, da je trdna odločnost številnih držav, braniti svojo neodvisnost in svoj razvoj, prav tako eden izmed bistvenih činiteljev za zmanjšanje napadalnih poskusov, oziroma za zmanjšanje vojne nevarnosti. Zelo važno je namreč, da morebitni napadalec vnaprej vidi to odločnost.»

O vlogi in pomenu turško-jugoslovanskih odnosov v zvezi s svetovnim položajem je maršal Tito dejal: «Pripisujem velik pomen vlogi razvoja prijateljskih in zavezniških odnosov med Turčijo in Jugoslavijo kot prispevka za ohranitev miru predvsem v tem delu sveta. Sodim, da ankarski sporazum že danes dokazuje, še bolj pa bo dokazoval v bodoče svojo življenjsko silo kot orodje za ohranitev miru sploh in neodvisnosti neposredno zainteresiranih držav Grčije, Turčije in Jugoslavije.»

Grški politični problemi ob odstopu ministra Markezinica

ATENE, 3. — Pred dnevi je odstopil grški minister za gospodarsko koordinacijo Spiros Markezinis. Komentarji, ki jih je ta odstop povzročil, se še vedno niso polegli. V atenskih političnih krogih sodijo, da gre za manifestacijo nesoglasij v vladni stranki maršala Papagosa, zlasti med Markezinisom, «močnim možem» stranke «grškega zbiranja», in nekaterimi zmernejšimi politiki, med katerimi sta glavna zunanji minister Stefanopulos in obrambni minister Kanelopulos, ki se je šele nedavno vrnil z enomesečnega obiska v ZDA. Zdi se, da je Markezinis zahteval izvedbo vladne preosnove, po kateri bi sam postal podpredsednik vlade in zavzemal položaj takoj za maršalom Papagosom.

Da bi zmanjšal trenje v lastni stranki, je Papagos baje opozoril Markezinisa, da ne odobrava njegovih nobud na področjih, ki ne spadajo v njegovo pristojnost, in da mu ni pripravljen podeliti širših pooblastil. Glede notranje politike pa je baje Papagos očital Markezinisu, da je v imenu vlade izdal nekatere ukrepe, ki so povzročili široko nezadovoljstvo med prebivalstvom, zlasti pa, da je odpravil zajamčeni mezdni minimum, ki ga je uvedla prejšnja vlada. Zdi se, da so imele nekaj učinka tudi francoske pritožbe zaradi Markezinisovega zadržanja med Adenauerjevim obiskom v Grčiji: v Franciji so namreč dolžili bivšega ministra za gospodarsko koordinacijo, da je podpiral Zahodno Nemčijo pri iskanju podpore proti državam, ki se obotavljajo z ratifikacijo pogodbe o evropski obrambni skupnosti.

Obenem pa v atenskih krogih izključujejo možnost, da bi Markezinisov odstop uteginil spraviti v nevarnost stabilnost vlade. Sodijo, da se je pokazalo, da uživa Markezinis med člani vlade manj podpore, kot se je zdelo. V opozicijskih krogih pa zatrjujejo, da je Markezinisov odstop izsiljen taktični manever, da bi vlada lahko zvrnila nanj krivdo, ko se bo znašla pred polomom svoje gospodarske in notranje politike, do katerega bo po mnenju opozicije gotovo prišlo.

Nemški sindikalisti na obisku v Jugoslaviji

BEOGRAD, 3. — V Sarajevo je prispela danes na uradni obisk k pokrajinskemu odboru sindikatov Bosne in Hercegovine delegacija zahodnonemških sindikatov. Delegacija šteje 6 članov. V Bosni in Hercegovini si bo ogledala razne industrijske objekte.

Pripravljalni razgovori za ženevsko konferenco

LONDON, 3. — V londonskih vladnih krogih se je izvedelo, da so v zunanjem ministrstvu zaključili pripravljalno delo za ženevsko konferenco v zvezi s posvetovanji treh zahodnih vlad, ki se bodo glede Koreje kmalu zaključila, nakar se bodo v Parizu začela posvetovanja o Indokini. S tem v zvezi pričakujejo v zunanjem ministrstvu poročila o razgovoru, ki ga je včeraj imel v Washingtonu angleški poslanik sir Roger Makins z državnim tajnikom Dullesom. Danes pa se je Dulles razgovarjal s francoskim poslanikom Bonnetom.

Medtem se v Londonu govori da nameravata sovjetska in kitajska vlada predlagati splošne volitve na vsej Koreji. Baje bi bila Sovjetska zveza pripravljena pristati na svobodne volitve, ker je prepričana, da bi povzročila padec Singmanrijevega režima. V glavnem misli baje Sovjetska zveza predlagati za Korejo podoben načrt, kakršnega je v Berlinu predlagala Nemčija in sicer: umik tujih čet s Koreje, sestava splošne začasne vlade, splošne volitve pod nadzorstvom prizadetih in nevtralnih držav.

Proslave obletnice NATO med diskusijami o evropski vojski

Edenova izjava ob 5. obletnici podpisa atlantskega pakta - Juin ne namerava odstopiti kot poveljnik osrednjega sektorja atlantskih sil - Stevenson o evropski vojski

LONDON, 3. — Predstavnik Foreign Officea je danes potrdil, da se bodo v prvih dneh prihodnjega tedna začeli angleško-francosko-ameriški razgovori za sestavljanje skupnega odgovora na zadnjo sovjetsko noto. Potrdil je tudi, da se bodo posvetovali tudi z ostalimi državami, članicami atlantskega pakta in z zahodnonemško zvezno republiko o predlogih, ki jih vsebuje sovjetska nota. Na pariških posvetovanjih bo Anglijo zastopal Patrick Reilly, pooblaščeni minister pri angleškem veleposlaništvu v Parizu.

Medtem ko tisk še vedno objavlja komentarje o zadnji sovjetski noti in o presenetljivih predlogih, ki jih vsebuje, so se nekateri državniki spomnili obletnice podpisa atlantskega pakta, ki poteče jutri. Tako poudarja v posebni izjavi ob tej priložnosti angleški zunanji minister Eden potrebo nemškega prispevka k obrambi Nemčije in vse Zahodne Evrope.

Eden omenja važnost napredka, ki ga je v petih letih svojega obstoja dosegla atlantska organizacija in nadaljuje: «Obrambna moč organizacije se je zelo povečala, člani organizacije pa tesno sodelujejo med seboj. Če lahko danes z večjim zaupanjem gledamo v prihodnost je to znak napredka atlantske organizacije. Vendar je treba še mnogo storiti. Na vojaškem področju moramo ohraniti naše napore na dosedanji ravni in važno je, da nemška zvezna republika čimprej prispeva k lastni obrambi in k obrambi Zahodne Evrope».

Končno poudarja Eden še potrebo solidarnosti med 14 državami članicami atlantskega pakta «kajti tako bo mogoče doseči trajen mir in stalnost.

V Londonu je bila ob peti obletnici atlanskega pakta izdana tudi posebna brošura pod naslovom «Zavezništvo za mir», ki ji je napisal predgovor glavni tajnik NATO lord Ismay. Glavni tajnik svari v tem predgovoru vse države, članice pakta naj zavrnejo vsak poskus razbijanja njihove enotnosti. Lord Ismay priznava, da so med članicami zveze mogoča «manjša nesoglasja», kot «se pač dogaja tudi v najboljših družinah», dodaja pa, da se je treba boriti proti poskusom razdruževanja, kot so se pokazali na primer med berlinsko konferenco.

Pariški «Figaro» pa opozarja na živahno delavnost francoske kominformistične stranke, da bi čim bolj izkoristila spor med francosko vlado in maršalom Juinom zaradi evropske obrambne skupnosti. Kominformovski «Humanité» pa poudarja na eni strani primer maršala Juina, na drugi strani pa na stališče proti evropski vojski, ki ga je zavzelo 59 francoskih socialističnih parlamentarcev, in pravi, da sta oba dogodka jasen dokaz, da se v vojski in med srednjimi sloji povečuje odpor proti evropski obrambni skupnosti.

Kot poroča «Figaro», je KPF organizirala v zadnjih 48 urah številne sestanke svojih članov v zvezi s komemoracijo padlih to nedeljo, na kateri bi moral govoriti tudi maršal Juin. KPF je dala svojim članom stroga navodila, naj se udeležijo manifestacije, naj se pa izogibajo vsakršnih neredov, le na koncu naj v zboru skandirajo: «Nacistična evropska obrambna skupnost». Zdi se tudi, da so se napletli stiki med KPF in golističnim gibanjem za skupno manifestacijo proti evropski vojski.

Sam maršal Juin pa je danes izjavil novinarjem, da ne ugovarja sklepu vlade, ki ga je odstavila z vseh položajev v francoski vojski, da pa je «razžaloščen zaradi načina, kako so ta sklep objavili». Dodal je, da obstaja veliko število alternativnih rešitev za evropsko vojsko in da jih vlada dobro pozna. O svojem položaju v poveljstvu NATO pa je Juin dejal, da ni odstopil (Juin je poveljnik srednjega evropskega odseka atlantskih sil) in da ne bo odstopil, dokler ne bo popolnoma gotovo, da ga bo nadomestil francoski general. (Po vesteh iz uradnih krogov bi to utegnil biti general Guillaume sedanji francoski generalni rezident v Maroku).

V razgovoru z novinarji je Juin nato zanikal govorice, da se namerava posvetiti politiki. Na nadaljnja vprašanja o pogodbi o EOS je Juin dejal: «Zdelo se mi je potrebno, da enkrat za vselej razpršim dvoumne govorice o mojem stališču. To je bil namen mojega govora v Auxèrre. Imel sem dve možnosti: ali da senzacionalno odstopim in potem povem svoje razloge, ali pa da storim tako, kot sem storil. V obeh primerih bi bil rezultat isti: padec v nemilost». Nato je Juin še zanikal govorice, da je ponudil generalu Gruentherju, vrhovnemu poveljniku SHAPE, svojo ostavko. Končno je še povedal, da se ne bo udeležil jutrišnje proslave padlih v Parizu.

Iz Amerike pa poročajo, da je bivši demokratični kandidat na predsedniških volitvah Adlai Stevenson izjavil na tiskovni konferenci, da je bolje, ne imeti nobene evropske vojske kot pa evropsko vojsko, v kateri so prizadete države le nerade včlanjene.

Drugačni glasovi pa prihajajo iz Nemčije. «Če odpor proti evropski obrambni skupnosti ne bo premagan, lahko to pripelje do evropskega samomora», je dejal bavarski ministrski predsednik Hans Erhard, ki je govoril na zborovanju zveze bivših nemških borcev v Muenchenu. Dodal je, da mora «nova nemška vojska pomagati ustvariti nov tip evropskega vojaka», in še, da je «čas bedastega, krivičnega in žolčnega zasramovanja preteklosti na srečo že mimo». Erhard, ki so ga zborovalci večkrat prekinjali s ploskanjem, se je šele pred nekaj dnevi vrnil iz Londona, kjer je govoril med drugim z zunanjim ministrom Edenom in z drugimi člani angleške vlade.

Medtem sovjetski tisk še vedno obširno komentira tako sovjetsko noto kot odmeve, ki jih je vzbudila v svetu. Tako pravi «Pravda», da «politiki raznih strank in tudi številni komentatorji zahodnoevropskega tiska niso prezrli važnosti načel, ki jih vsebuje nota», in dodaja, da je nota «doživela vse drugačen sprejem v določenih ameriških krogih, ki ne prikrivajo svojega nezadovoljstva». «Izvestija» pa pišejo, da «interesi miru zahtevajo, da velesile pozorno proučijo zadnje sovjetske predloge».

Iz Pariza pa poročajo, da je bila Zahodna Nemčija povabljena, naj se udeleži zasedanja «posebnega odbora za pasivno obrambo», ki naj v okviru atlantskega pakta proučuje vprašanja zaščite zahodnoevropskega civilnega prebivalstva v primeru vojne. V odboru imajo svoje predstavnike še Holandska, Italija, Belgija, Luksemburg, Francija, Velika Britanija in ZDA. «Posebni odbor za pasivno obrambo», ki bo začel z delom v maju, je ustanovljen na osnovi sklepa, ki ga je 14. oktobra lani sprejel svet stalnih namestnikov ministrov NATO.

TRI ZAHODNE VLADE PREDLAGAJO sestanek razorožitvene komisije OZN

Glavna naloga te komisije naj bi bila ustanoviti pododbor, ki naj bi proučeval tudi vprašanje omejitve in nadzorstva atomskega in vodikovega orožja - Predlog Nehruja za „atomsko premirje“ bi lahko služil kot podlaga za razgovore na razorožitveni konferenci

NEW YORK, 3. — Indijska delegacija v OZN ni še dobila navodil iz Novega Delhija v zvezi z Nehrujevimi predlogi o atomskem orožju. V indijskih krogih pa se poudarja, da je indijska delegacija med zadnjim zasedanjem glavne skupščine OZN večkrat stavila predloge s tem v zvezi, in da so ti predlogi še vedno na dnevnem redu.

Medtem pa v uradnih krogih zatrjujejo, da bodo Francija, ZDA in Velika Britanija zahtevale od komisije OZN za razorožitev, naj se sestane v smislu resolucije, ki jo je glavna skupščina odobrila leta 1953. Ta komisija, ki je med drugim pristojna razpravljati tudi o nadzorstvu nad atomskim orožjem, se ni sestala že več ko eno leto.

Kuomintanški predstavnik Ciang, ki je predsednik razorožitvene komisije za april, je izjavil, da je dobil skoraj enake note od treh zahodnih predstavnikov, v katerih zahtevajo takojšnji sestanek komisije. Dejal je, da se bo komisija sestala v sredi prihodnjega tedna.

Sklep o sklicanju te komisije odobrava tudi Sovjetska zveza in namen sestanka je ustanoviti pododbor, ki ga predvideva resolucija glavne skupščine, zato da se začnejo tajni razgovori o razorožitvi med prizadetimi državami. Ustanovitev tega pododbora, ki naj bi proučeval tudi vprašanje omejitve in nadzorstva atomskega in vodikovega orožja, je bila odložena zaradi razgovorov med ZDA in Sovjetsko zvezo za ustanovitev mednarodne banke za atomsko silo v smislu Eisenhowerjevega predloga.

Sestanek komisije za razorožitev bi bil tudi v skladu s predlogom indijskega ministrskega predsednika Nehruja. Indija ni članica razorožitvene komisije (v kateri je 11 držav članic Varnostnega sveta in Kanada), toda zahodne države so s svojo zahtevo prišle nasproti želji indijskega ministrskega predsednika. V krogih Združenih narodov ugotavljajo, da nasprotno s predlogom indijskega delegata Krišne Menona za prepoved uporabe atomskega orožja, bi lahko bil predlog predsednika Nehruja za atomsko premirje kot mogoča podlaga za morebitni sporazum na konferenci za razorožitev. Kar se tiče sovjetsko-ameriških razgovorov o atomski sili, bi se ti nadaljevali med konferenco za razorožitev. V krogih OZN ni nič znanega o rezultatih omenjenih razgovorov, toda zaradi zadnjega razvoja na tem področju so mnenja, da bi bilo potrebno znova načeti vprašanje z vojaške strani in v pristojnem organizmu.

Medtem javljajo, da je Churchill danes popoldne dobil poročilo britanskega poslanika v Washingtonu Makinga o njegovem včerajšnjem razgovoru z Dullesom. Ves popoldan je Churchill proučeval to poročilo in se pripravljal na svoj govor, ki ga bo imel v spodnji zbornici v ponedeljek v zvezi z vodikovo bombo.

Voditelj laburistične opozicije v avstralskem parlamentu Herbert Evatt je danes izjavil, da bi morala Avstralija nemudoma dati pobudo za posebno zasedanje glavne skupščine OZN, ki naj bi bilo posvečeno vprašanju morebitnega mednarodnega nadzorstva nad vodikovo bombo. Evatt je pripomnil, da bi na tem zasedanju morale vse države, vštevši Rusijo, načeti izključno z vodikovimi bombami z namenom, da se sporazumejo o praktičnem načrtu o nadzorstvu v pričakovanju dokončnega dogovora, ki naj bi vezal vse države brez izjeme, bodisi članice OZN ali pa nečlanice.

Ameriški podpredsednik Richard Nixon je v svojem govoru na banketu na čast senatorja Fergusona izjavil, da obstoj vodikove bombe «se bo lahko pokazal kot največja sila v korist miru v zgodovini sveta».

V zvezi s kritiko proti napovedanim «množičnim represalijam» je Nixon izjavil, da se bo s to politiko lahko preprečila vsaka vojna. Pripomnil je, da je ta politika že zmanjšala nevarnost kitajske intervencije v Indokini, in če bi jo bili izvajali za časa korejske vojne, Kitajci prav gotovo ne bi poskušali napada.

V zvezi z včerajšnjimi izjavami Herberta Morrisona, češ da ima Sovjetska zveza «dušikovo bombo», izražajo razni znanstveniki dvom, da bi bila taka bomba mogoča. Vendar pa dodajajo, da nobena stvar ni nemogoča.

Znani francoski znanstvenik na področju atomskega raziskovanja Frederic Joliot-Curie piše v nedeljski številki kominformističnega lista «L'Humanité», da nihče ne more napovedati časa in prostora, v katerem ostane pepel, ki ga povzročijo eksplozije vodikovih bomb, radioaktiven. Znanstvenik nato izjavlja: atomski pepel bi utegnil pokriti na stotine in na tisoče kvadratnih kilometrov ozemlja; ni mogoče napovedati, na katero področje bi padel ta zelo nevaren in radioaktiven ostanek eksplozije: oblak, ki nosi atomski pepel, lahko ostane v veliki višini za več časa in lahko «potuje» na velike razdalje, preden se iz njega vsuje njegova vsebina, kakor se dogaja na primer s saharskim peskom, ki ga močni vetrovi prenašajo do Pariza.

Stevensonova kritika republikanske stranke

NEW YORK, 3. — V mestu Charlotte v Severni Karolini je govoril danes bivši demokratični predsedniški kandidat in voditelj demokratične stranke Adlai Stevenson, ki je med drugim dejal: «Predsednik Eisenhower bo moral izbirati med enotnostjo svoje stranke in enotnostjo ZDA».

Namigoval je na notranji spor med republikanci, ki ga je povzročil senator McCarthy in dodal: «Dokler bo republikanska stranka ostala taksna, kot je zdaj, je predsednik Eisenhower ne bo mogel združiti in obenem se združiti ameriškega ljudstva». Končno je Stevenson ostro kritiziral gospodarsko politiko vlade in jo med drugim obtožil, da «uporablja v politične namene netočne izjave in pristranska poročila o velikih vprašanjih zunanje in notranje politike».

O sporu med McCarthyjem in vodstvom republikanske stranke je Stevenson še dejal, da kažejo republikanski voditelji ogorčenje, kadar McCarthy napada republikansko stranko, isti McCarthy pa postaja v njihovih očeh patriot, kadar napada demokrate in označuje za «gospodarje izdajalcev» ljudi kot Franklina D. Roosevelta in Harryja Trumana.

Bela hiša pa je sporočila, da bo predsednik Eisenhower v ponedeljek po televiziji govoril ameriškemu ljudstvu o notranjih in zunanjepolitičnih vprašanjih. V političnih krogih sodijo, da bo Eisenhower razširil svoje izjave na tiskovni konferenci 17. marca, ko je zatrdil, da se Amerikanci bojijo» mož iz Kremlja, nemodrih preiskovalcev, depresije, brezposelnosti in atomske dobe».

Bonnetov razgovor z Dullesom v zvezi s položajem v Indokini

Ameriški vojaški voditelji izjavljajo, da je treba za vsako ceno preprečiti padec trdnjave Dien Bien Fu - Včeraj sta bila v akciji v glavnem letalstvo in topništvo - Prodiranje Hočiminhovih oddelkov v Kambodžo

HANOI, 3. — Danes je bilo na bojišču okoli trdnjave Dien Bien Fu relativno mirno, potem ko je bitka trajala več ko sto ur. Letala pa so nadaljevala svojo akcijo. Francoski bombniki so še dalje metali bombe in napadali nasprotnikove čete. Predstavnik francoskega glavnega štaba v Hanoiu je izjavil, da se lahko upa, da je druga faza bitke sedaj premagana, dodal pa je da je bolje, da se ne izreče še dokončna sodba, dokler ne preteče noč med soboto in nedeljo.

Sinoči so imeli Hočiminhovi oddelki v rokah štiri položaje, in sicer tri na severnovzhodni strani in enega na severnozahodni strani obrambnega sistema. Ob 23. uri po krajevnem času je zavladal relativen mir, a kmalu je Hočiminhovo topništvo začelo zopet streljati in sledil je napad, ki pa je bil odbit. Več Hočiminhovih oddelkov je prodrlo do letališča, toda morali so se umakniti ob velikih zgubah. Skupina 50 Hočiminhovih vojakov pa se je približala na razdaljo 200 metrov bunkerju, kjer je sedež poveljstva generala De Castriesa, toda vseh 50 mož so pokosile francoske strojnice. Do jutra se Hočiminhove čete niso polastile nobenega novega položaja. Zjutraj je topništvo zopet odprlo ogenj toda z manjšo silo. Posebne težave pa nastajajo s pobiranjem ranjencev in z njihovim odvažanjem iz Dien Bien Fu, ker Hočiminhovo topništvo neprestano obstreljuje trdnjavo.

Pozneje so javili, da so v zadnjih sedmih dneh danes prvič spustili s padali v Dien Bien Fu nove vojake, toda v omejenem številu, ki jih je zahteval general De Castries, ki vodi obrambo trdnjave.

Francosko poveljstvo je danes potrdilo, da so Hičominhovi oddelki zavzeli Voeun Sai na meji med Kambodžo in Laosom. Na tem področju so v teku boji. Hočiminhove sile so prekoračile kamboško mejo v začetku tega tedna in napredovale po poti, ki veže Muong Sai v južnem Laosu z Voeun Saiem. Iz Pnom Penha javljajo, da večje Hočiminhove sile napredujejo proti mestu Stung-Treng ob reki Mekong 260 km severnozahodno od prestolnice Kambodže.

Danes ponoči je bila izredna seja kamboške vlade pod predsedstvom kralja Norodoma. Na seji so razpravljali o možnosti splošne mobilizacije.

Ameriški državni department javlja, da se je francoski poslanik Bonnet danes razgovarjal z Dullesom o indokitajskem vprašanju in da sta govorila tudi o ženevski konferenci.

Predsednik odbora ameriških glavnih štabov admiral Radford je danes skupini republikanskih in demokratičnih voditeljev kongresa obrazložil zadnji razvoj položaja v Indokini. Sestanek je bil v državnem departmaju ob navzočnosti državnega tajnika Dullesa.

Kakor poročajo, so voditelji ameriške obrambe zaskrbljeni nad vojaškimi operacijami v Indokini, češ da general Navarre ni dovolj napravil, da bi priskočil na pomoč obleganí trdnjavi Dien Bien Fu. To voditelji so mnenja, da je treba za vsako ceno preprečiti padec trdnjave, ker bi njen padec porazno vplival na moralo v pridruženih državah.

Francoski odgovor na indijsko noto

PARIZ, 3. — Francoska vlada je odgovorila na indijsko noto v zvezi z incidenti, ki so se dogodili na meji francoskih ozemelj v Indiji. V noti pravi francoska vlada, da prebivalci teh ozemelj imajo na podlagi dogovora iz leta 1948 pravico izjaviti se o svoji usodi in o svojem bodočem statutu s svobodnim glasovanjem. Francoska nota zavrača indijsko obtožbo, da tisti, ki na francoskih ozemljih in ozemljem združitev z Indijo, ne morejo te svoje želje manifestirati, ter zavrača tudi obtožbo, da je tamkajšnje prebivalstvo podvrženo ustrahovanju. Nota zatrjuje, da prav indijska vlada skuša izvajati pritisk na prebivalstvo francoskih ozemelj in da ovira reden razvoj gospodarskega življenja.

Končno predlaga nota takojšnji začetek pogajanj o pogojih, v katerih naj bi prebivalci teh ozemelj glasovali, eventualno pod mednarodnim nadzorstvom. Francoska vlada pa je mnenja, da je treba najprej vzpostaviti redne gospodarske odnose med francoskimi ozemlji in Indijo.

Sinoči je v nekaterih ozemljih prišlo do hudih incidentov. Policija je streljala na množico, ki je manifestirala za priključitev k Indiji v neki vasi blizu Pondichery. Štirje demonstranti so bili ranjeni. Promet med francoskimi ozemlji in indijskim ozemljem je bil takoj prekinjen.

Turški kmetje se selijo s področja Amasya v Srednji Anatoliji, ki ga je poplavila reka Yesilirmak. Poplavljena so tudi druga področja Turčije, kjer so reke prestopile bregove.

PRED NOVIM POGREVANJEM tržaškega vprašanja v Italiji?

De Castro na «poslovilnem obisku pri Scelbi» - Piccioni sprejel Claro Booth Luce - Včeraj in danes 500 demokristjanskih zborovanj po Italiji - Malagodi novi glavni tajnik PLI

(Od našega dopisnika)

RIM, 3. Predsednik italijanske vlade Scelba je sprejel danes na Viminalu «na poslovilni obisk» prof. Diega De Castra, dosedanjega italijanskega političnega svetovalca pri ZVU v Trstu. Velika pozornost, ki jo tako vlada kot tisk posvečata De Castru in njegovi ostavki, ni v pravem sorazmerju z važnostjo dogodka samega in položaja, ki ga je zavzemal. De Castrov primer pa služi za ponovno pogrevanje tržaškega vprašanja, včasih sicer na način, ki vladi ni v celoti prijeten, ki pa kljub temu prispeva k poskusom, da se z novimi prijemi italijansko javno mnenje, že precej sito periodično se ponavljajoče tržaške mode, ponovno zainteresira za Trst.

Zanimivo je, da skoraj vsi listi, ki pišejo o De Castrovem odstopu, priznavajo hudo gospodarsko krizo, ki je zajela Trst in da nekateri celo kritično omenjajo vlogo rimske birokracije. Nikomur pa seveda ne pade na misel, da bi krizo tržaškega gospodarstva pripisoval nenaravni povezavi z Italijo. Nasprotno, dogodek z De Castrom izrabljajo kot sredstvo, da ponovno «opozarjajo zaveznike», naj ugodijo italijanskim željam.

Zunanji minister Attilio Piccioni pa je v palači Chigi sprejel veleposlanika ZDA Claro Booth Luce, ki se je v sredo vrnila v Rim po daljšem bivanju v ZDA in po obisku v Parizu, kjer je govorila z ameriškimi predstavniki v atlantski organizaciji o naročilih Italiji, ki jih ji v Ameriki, kot vse kaže, niso nič kaj pripravljeni dati. O razgovoru med Piccionijem in Claro Luce pravi uradno poročilo, da je bil «posvečen proučevanju normalnih vprašanj, ki se tičejo odnosov med obema državama».

Obe zbornici parlamenta danes nista zasedali; ponovno se bosta sestali v torek in nadaljevali s proračunsko razpravo.

Tem bolj delavni pa so demokristjani, ki imajo danes in jutri v načrtu kar 500 zborovanj — znatno več, kot so prvotno napovedovali. Demokristjanska zborovanja bodo v vseh večjih in manjših mestih, med drugim tudi v krajih, kjer so doslej zborovanja prirejali skoraj izključno kominformisti. Tako bo v Bologni govoril Fanfani, v Modeni pa Gui. Zdi se, da hoče demokristjanska stranka tudi na tem področju delavnosti tekmovati s KPI; to prizadevanje pripisujejo osebni pobudi De Gasperija, ki je danes slavil svoj 73. rojstni dan.

Glavni svet italijanske liberalne stranke, ki zaseda od včeraj, je danes izvolil za novega glavnega tajnika stranke (namesto Villabrune, ki je postal minister) kandidata desnice PLI prof. Malagodija. Novi glavni tajnik je dobil 83 glasov, skupni kandidat centra in levice Cocco Ortu pa 73 glasov. Zdi se, da se je precejšnje število nekdanjih sredinskih glasov pomaknilo proti desnici. Po proglasitvi rezultatov volitev sta tako Malagodi kot predsednik PLI De Caro poudarjala potrebo enotnosti stranke v podpori liberalnim predstavnikom v vladi. Malagodi je napovedal tudi reorganizacijo, ki naj prispeva k okrepitvi nekdaj močne stranke, katere vpliv in pomen je v povojnih letih zelo padel.

A. P.

23 mrtvih pri letalski nesreči

ISTAMBUL, 3. — Pri letalski nesreči, ki se je danes dogodila, ko je neko potniško letalo eksplodiralo v zraku in se zrušilo 15 minut potem, ko je zapustilo letališče v Adani, je zgubilo življenje 23 oseb, med katerimi sta tudi dva člana turškega parlamenta.

Letalo je opravljalo redno službo na progi Adana-Ankara. Eksplodiralo je, ko je letelo nad vasjo Kaxasaak, 40 kilometrov od Adane.

TRŽAŠKI DNEVNIK

SPOMINSKI DNEVI

Na današnji dan je bil leta 1825 rojen v Novem Sadu srbski jezikoslovec Djuro Daničić. Umrl je leta 1882.

DANES, nedelja 4. aprila
Izidor, Dušica
Sonce vzide ob 5.41 in zatone ob 18.36. Dolžina dneva 12.55. Luna vzide ob 5.40 in zatone ob 20.23.
JUTRI, ponedeljek 5. aprila
Vincencij, Dabiživ

SPOR O SPORAZUMU IN IZKAZNICAH V CRDA

Delavci vztrajajo pri zahtevi po preklicu izdajalskega sporazuma

Tudi včeraj so šli delavci izven produkcije na delo v obe ladjedelnici - Konference ES, ki ničesar ne rešujejo

V sporu med delavci in ravnateljstvom CRDA ni bilo včeraj nič novega. V ladjedelnicah in v Tovarni strojev so delavci ogorčeno komentirali ravnanje ravnateljstva, ki odbija vse pravične zahteve ter vztraja pri sporazumu in pri obveznosti izkaznic za prihod na delo. Mnogi delavci so tudi poudarjali, da bi morala biti udeležba na predvčerajšnjih demonstracijah še večja, saj gre za najbolj važno življenjsko vprašanje delavcev CRDA in tudi vsega tržaškega gospodarstva sploh.

Delavci tudi neugodno komentirajo dejstvo, da Zveza enotnih sindikatov še vedno prepušča akcijo kovinarskemu sindikatu, čeprav je ta spor stvar vsega delavstva in torej tudi vse sindikalne organizacije. Zahteve po odtegnitvi izkaznic, po zagotovitvi obedov v menzi delavcem izven produkcije ter po obdržanju teh delavcev v ladjedelnicah je popolnoma pravilna in upravičena, toda podpreti jo je treba z nadaljevanjem odločne borbe in s pritiskom na delodajalce in na oblasti. Zato je prav, da hodijo delavci iz «barake» kljub prepovedi ravnateljstva naprej v ladjedelnice, toda to še ni dovolj.

Predstavniki delavstva so tudi zahtevali, naj ravnateljstvo CRDA z dejanji dokaže, ali so resnične obljube, po katerih bo že čez en mesec dovolj dela. Zato so zahtevali od ravnateljstva, naj vsaj pismeno zagotovi, da vzame čez en mesec supsendirane delavce nazaj na delo, če jih že ne more obdržati v ladjedelnicah. To je sicer spretna hkrati pa tudi nevarna potez. ker pomeni že delen umik. Če delavci ne bodo imeli dovolj moči, da podprejo svoje zahteve, tedaj bi tudi razna slovensna zgotovila nič ne veljala, ker bi delodajalci vedno našli kak izgovor. Vsako popuščanje je nevarno in edina pravilna zahteva je, naj ostane vse delavstvo v obratih CRDA, kar je še toliko bolj utemeljeno, če bc z novimi naročili kmalu zagotovljena zaposlitev vseh delavcev. Zato je nujno, da delavci prav nič ne popustijo ter da hodijo vsi naprej v ladjedelnice in v Tovarno strojev, hkrati pa da ne kažejo ob vhodu legitimacij.

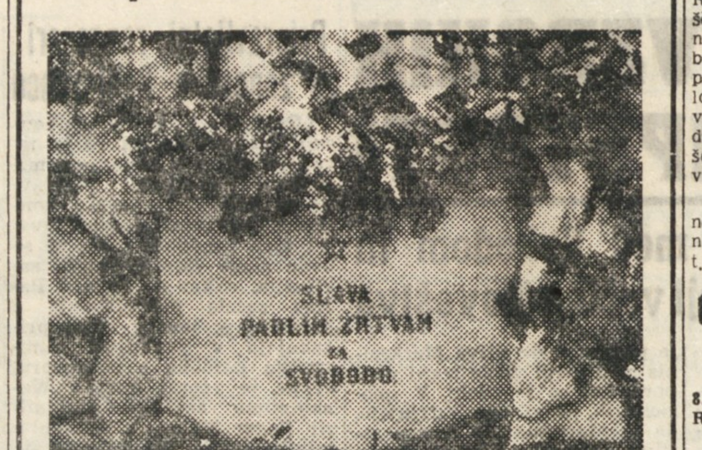
Delavci tudi pravijo, da ne bi bili, če bi sprejeli sporazum, nič na boljšem v primerjavi z dosedanjimi mezdnimi pogoji. Doslej so v baraki dobivali 40 ur plače na teden in obrok hrane v menzi opoldne. Če bi sprejeli sporazum, pa bi dobivali nekaj nad 42 ur plače, bi pa hkrati izgubili pravico do menze ter bi bili v primeri z dosedanjimi pogoji celo na slabšem. To je sicer le postranski argument za ugovarjanje sporazuma in njegovo odklanjanje, ker glavna zahteva je, da se jim ohrani zaposlitev, za kar pa je seveda pogoj obramba ladjedelniške industrije.

O dejavnosti te industrije bodo danes razpravljali na javnem zborovanju kovinarskega sindikata ES. Tu bodo seveda ponovili program ladijskih gradenj, ki so ga objavili že na podobnem zborovanju oziroma konferenci, ki jo je vodil bivši tajnik sindikata kovinarjev Semilli. Razlika in novost bo najbrž samo v tem, da bo to pot namesto Semillija poročal Tominez, ki je novi kandidat za tajniško mesto v omenjenem sindikatu. Program gradenj je vsekakor lep, saj določa dolgo vrsto ladij; vprašanje pa je, kdo naj poskrbi za njegovo izvedbo. Enotni sindikati so doslej trkali na napačnih vratih, to je v Rimu, od koder ni mogoče pričakovati nič dobrega. Prav zato nimajo delavci mnogo zaupanja v take konference, dokler ne bodo sindikati korenito spremenili svoje sindikalne politike, ki je dosleј vodila v Rim.

Kako brezpomembno je trkanje na rimska vrata in obletavanje raznh rimskih emisarjev v Trstu s strani predstavnikov Enotnih sindikatov dokazuje tudi včerajšnji primer. Kominformovska sindikalista Radič in Tominez sta na čelu delegacije dela delavcev iz ladjedelnice Sv. Marka, Tovarne strojev in ladjedelnice Sv. Roka hotela priti v stik z rimskimi funkcionarji pri ZVU, da bi jim obrazložila zahteve, ki so jih dan prej postavili ravnateljstvu CRDA in prosila za njihovo posredovanje. V poslopju ZVU sta najprej hotela govoriti s šefom oddelka za finance dr. Sartorijem. Ko so jim odgovorili, da ga ni v mestu, sta prosila za avdienco pri ravnatelju za civilne zadeve dr. Vitelliju, ki pa je odgovoril, da ju nima časa poslušati in da naj povesta kar imata povedati enemu izmed njemu podrejenih funkcionarjev. Od tu je odšla omenjena delegacija s kominformovskima voditeljema na predsedstvo cone in zahtevala razgovor z dr. Micellijem, toda tudi on jih ni hotel sprejeti in jih je predal enemu izmed svojih podrejenih uradnikov.

To pa je samo ponoven dokaz, da je zgrešeno trkati na rimska vrata kajti od tam ni pričakovati nobenega koraka v korist tržaškega delavstva.

Danes ob 15.30 na Opčinah spominska svečanost

Ob 10-letnici smrti 71 talcev na Opčinah

Govorila bosta tov. **Franc Štoka** *in* **Eugenio Laurenti**

Nastopil bo pevski zbor «Ivan Vojko» in godba s Proseka - Kontovela

PRIPRAVLJALNI ODBOR ZVEZE PARTIZANOV vabi k svečanosti vse demokratično prebivalstvo.

K svečanosti poziva svoje članice in vse naše žene tudi ASIZZ.

Osvobodilna fronta

I. okraj. V sredo 7. t. m. ob 20. uri so vabljeni vsi člani OF I. okraja na svoj sedež v Ul. Ruggero Manna 29 na letno skupščino, na kateri bodo izvoljeni novi člani v okrajni izvršni odbor. Na dnevnem redu bo tudi pregled sedanjega političnega položaja našega ozemlja, pregled izvršenega dela in postavljanje nadaljnjih smernic. Vsak član našega okraja je dolžan odzvati se vabilu. Odbor.

OF dolinskega okraja vabi člane širšega okrajnega odbora OF na redno sejo, ki bo v petek 9. t. m. ob 20. uri.

Ljudska prosveta

SHPZ

Danes 4. aprila t. l. bo ob 8.30 uri dopoldne na sedežu v Ul. Roma 15 seja glavnega odbora. Vabimo odbornike, da se je udeležijo polnoštevilno.

Prosvetni društvi «P. Tomažič» in «V. Smuc» priredita 17., 18. in 19. aprila t. l. izlet v Ljubljano v zvezi z obiskom Opere in Drame. Prijave na sedežu v Ul. Roma 15, II. od 6. do vključno 9. t. m. dnevno od 11. do 13. in od 17. do 19. ure.

Pevski zbor v Barkovljah ima prihodnji teden samo vajo mešanega zbora v petek 9. t. m. Jutri je sestanek dramskega odseka.

Razna obvestila

Tržaški filatelistični klub «L. Košir». Danes 4. t. m. od 9. do 12. ure običajni sestanek v prostorih kluba v Ul. Roma 15, II. Dospela je revija «Nova filatelija» štev. 2.

Motoklub «Adria» iz Doline vabi člane odbora na sestanek, ki bo v četrtek 8. t. m. ob 20. uri na sedežu v Dolini.

SNG ZA TRŽAŠKO OZEMLJE

DANES 4. APRILA 1954 ob 16. uri gostovanje na KONTOVELU

z Zemljanovo dramo

„Odločitev"

V TOREK 6. APRILA ob 20.30 uri gostovanje v kino dvorani v SKEDNJU

s Krasnovo komedijo

«DRAGA RUTH»

ASIZZ PRIREDI

v torek 6. t. m. ob 20.30 v Gropadi št. 93

ZDRAVSTVENO PREDAVANJE

Predavala bo dr. SONJA MAŠERA

Žene vabljene k številni udeležbi.

Obiščite knjižno razstavo

ki bo danes 4. in jutri 5. t. m. v Ul. Roma 15/II.

Razstavljene bodo najnovejše slovenske knjige

Razstava bo odprta od 8. do 13. in od 15. do 19. ure

Vstop prost!

GLEDALIŠČE VERDI

Jutri se začne pri blagajni gledališča prodaja vstopnic za izredno predstavo pantomimičnega gledališča iz Studtgarda «Igralci», ki bo v torek ob 20. uri.

***

V sredo debutira v gledališču Verdi igralska skupina Renzo Ricci - Eva Magni z novostjo Georga Axelroda «Želje sedmega leta». Na repertoarju skupine so še dela: «Uporni pelikan» Enrica Pascana, Knottov «Popolen zločin» in Viola «Živeti skupaj». Jutri se začne prodaja vstopnic za prvo predstavo.

KINO

Excelsior. 15.00: «Dekameronove noči», J. Fontaine, L. Jourdan.
Fenice. 14.00: «Magdalena», M. Toren, G. Cervi.
Nazionale. 14.30: «Sanje Bohème» K. Grayson.
Filodrammatico. 14.30: «Damaščanka», R. Hudson, P. Laurie.
Arcobaleno. 14.00: «Tujec», G. Peck.
Auditorium. 14.30: «Veliko srečanje», A. Nicol, A. Trotter.
Astra Rojan. 14.30: «Ladje, ki se ne vračajo», J. Derek, B. Rush.
Cristallo. (Trg Perugino): 14.00: «Lucrezia Borgia», M. Carol. Mladoletnim najstrože prepovedano.
Grattacielo. 14.00: «Tujec», G. Peck.
Alabarda. 14.00: «Škotski princ», E. Flynn.
Ariston. 14.00: «Razkošne manekenke», K. Grayson, R. Skelton
Armonia. 14.00: «Dolina surovežev», B. Donlevy.
Aurora. 15.00: «Giuseppe Verdi».
Garibaldi. 14.00: «Ropar brez krivde», J. Barrymore.
Ideale. 14.30: «Narednik Bum», B. Lancaster.
Impero. 15.30: «Giuseppe Verdi», P. Cressoy.
Italia. 14.00: «Rimske počitnice».
Viale. 16.00: «Skobci ožine», Y. De Carlo.
Kino ob morju. 14.00: «Veliki preobrat».
Massimo. 14.30: «Alahovi konjeniki», K. Grayson, G. MacRae.
Moderno. 14.00: «Moulin Rouge», J. Ferrer.
Sv. Marko. 13.30: «Samson in Dalila», H. Lamarr, V. Mature.
Savona. 14.00: «Naša gospa iz Fatime», G. Roland.
Secolo. 14.00: «Zadnji morski ropar», P. Henreid.
Vittorio Veneto. 14.00: «Lucrezia Borgia», M. Carol.
Azzurro. 14.00: «Saloma», R. Hayworth.
Belvedere. 14.00: «Bogata, mlada in lepa», J. Powell.
Marconi. 14.30: «Pajac», R. Shelton
Novo cine. 14.00: «Cesarske vijolice», C. Sevilla.
Odeon. 14.30: «Koenigsmark», S. Pampanini.
Radio. 14.30: «Osvojitev Kalifornije», C. Wilde.
Venezia. 14.00: «Lisica», J. Jones.

AKADEMSKI KLUB «JADRAN»

vabi na proslavo, ki bo v soboto 10. aprila ob 20.30 uri v Avditoriju v Trstu ob priliki petdesetletnice rojstva Srečka Kosovela in desetletnici smrti Stanka Vuka.

Vabila so na razpolago tri dni pred proslavo na sedežu kluba v Ul. Machiavelli št. 13/II, in pri poverjenikih kluba.

Izleti

Motoklub «Adria» Milje - Dolina organizira 24. in 25. IV. izlet v velikonočne praznike, izlet v Ljubljano. Prijave se sprejemajo do 15. aprila.

OF, okraj Milje - Dolina organizira 2-dnevni izlet z avtobusom 24. in 25. aprila v Ljubljano in ne 18. in 19. kot že javljeno. Vpisovanje na sedežu v Dolini, v Boljuncu pri Milanu Tomažiču, v Stramarju pri Veljku Lazarju in na običajnih mestih v ostalih vaseh do 15. aprila.

Motoklub Skedenj organizira izlet v velikonočne praznike v Ljubljano in Zagreb, katerega se lahko udeležijo motoristi in avtomobilisti s karnetom. Vpisovanje na sedežu v Skednju od 18.30 do 20.30 do vključno 7. t. m.

Vsi udeleženci izleta v Koper in Reko naj se 8. t. m. zglasijo na sedežu zaradi dokumentov.

Motoklub Skedenj, organizira dvodnevni izlet v Ljubljano in na Bled v dneh 18. in 19. aprila. Vpisovanje do 8. aprila.

Motoklub «Mladost» Nabrežina organizira 18. in 19. aprila izlet v Ljubljano in na Bled. Vpisovanje na običajnih mestih do 8. aprila.

Okrajni odbor OF Nabrežina organizira 18. in 19. aprila dvodnevni izlet v Ljubljano in Kamen. Vpisovanje na običajnih mestih do 9. aprila.

OF IV. okraj. Izlet v Ljubljano 10. in 11. t. m. je iz tehničnih razlogov odložen na 18. in 19. aprila. Vpisovanje do 8. t. m.

Slovensko planinsko društvo v Trstu priredi na velikonočni ponedeljek 19. t. m. izlet v Lipico. Vpisovanje na sedežu do 9. t. m. 25. t. m. priredi izlet na Friškovec. Vpisovanje do 19. t. m.

Izlet v Sežano in Tomaj. Odbor OF I. okraja organizira 19. t. m., velikonočni ponedeljek, izlet v Sežano in Tomaj. Vpisovanje na sedežu v Ul. R. Manna 29 do vključno 10. t. m.

Prosvetno društvo v Barkovljah organizira 25. t. m. enodnevni izlet v Cerkno in bolnico «Franja». Vpisovanje od 10. do 15. t. m. v društvenih prostorih od 19. do 21. ure.

ADRIA EXPRESS

ADEX IZLETI

17., 18. in 19. aprila 1954 izleti v
LJUBLJANO
CELJE
MARIBOR
ZAGREB
OPATIJO
VIPAVO
AJDOVSCINO
POREC in na
REKO
Vpisovanje do 8. aprila.

24. in 25. aprila 1954 izleti v
POSTOJNO
PIVKO
KNEZAK
ILIRSKO BISTRICO
BUZET
PAZIN
NOVO GORICO
SOSKO DOLINO

25. aprila 1954 izlet v
TOMAJ
DUTOVLJE
Vpisovanje do 15. aprila.

Od 29. aprila do 3. maja izlet v
BEOGRAD
Vpisovanje do 22. t. m. pri «Adria-Express», Ul. F. Severo 5-b - tel. 29243.

FRANC RACE

Včeraj je umrl v koprski bolnici na posledicah mrtvouda, ki ga je nenadoma zadel pred tednom dni, Franc Race, gradbenik v pokoju, v 77. letu starosti.

S pokojnim tov. Racetom izgubljamo primorski Slovenci še enega izmed tistih naših kremenitih in zavednih Slovencev, ki so z vsem svojim življenjem in delom pripomogli, da je moglo naše ljudstvo kljubovati fašističnemu terorju in se ohraniti na svoji rodni grudi ter se v osvobodilni borbi otresti fašističnega jarma.

Pokojni tov. Franc Race se je rodil v Herpeljah 4. aprila leta 1877, kjer je ose do leta 1931 izvrševal svoj poklic. Kot napreden borec se je živahno udejstvoval v javnem življenju, predvsem pa pri prosvetnem delu. Ustanovitev herpeljskega pevskega društva «Zvezda» je bila predvsem njegova zasluga, saj je bil dolga leta njegov predsednik, vedno pa aktiven član-pevec, vse dokler fašisti niso društva razpustili. Njega osebno so fašisti nenehno preganjali; večkrat so ga aretirali, a pod policijskim nadzorstvom je bil dve leti. Preganjali so ga toliko časa, dokler ga niso materialno uničili, tako, da je moral zapustiti svoj rodni kraj in se izseliti kot toliko desettisoč Primorcev, v Jugoslavijo. Tam je v Ljubljani od leta 1931 do 1945 izvrševal v izgnanstvu svoj poklic. Po osvoboditvi, leta 1945 pa se je vrnil v svojo Primorsko, v svoj rojstni kraj, kjer je s pravim mladeniškim poletom z vsemi svojimi silami in sposobnostmi pomagal pri obnovi v vojni porušene Primorske in pri izgradnji socializma. Njegova velika marljivost in življenjska sila ter veseli značaj mu nista dovoljevala, da bi po upokojitvi pred tremi leti držal križem roke. Pri obnovi je pomagal v Herpeljah in Kozini v Ilirski Bistrici, Vipavi in po upokojitvi v Kopru, kjer je — kot aa bi bil še vedno v najboljših moških letih — vestno in vzgledno opravljal svoje delo.

Svoje otroke je vzgojil predvsem v zavedne Slovence in borce za boljšo bodočnost našega ljudstva ter za zmago socialne pravičnosti.

Naj mu bo lahka domača zemlja!

Njegovim otrokom, zlasti pa tovarišu Borisu Racetu-Zarku, podpredsedniku SHPZ naše najgloblje sožalje.

Pogreb bo v ponedeljek, 5. t. m. ob 16. uri na pokopališču v Herpeljah.

SOŽALJE

Tajništvo OF za Tržaško ozemlje izraža globoko sožalje tov. RACE BORISU (ZARKU) članu glavnega odbora ob izgubi dragega očeta.

Tov. Borisu Racetu - Zarku, podpredsedniku SHPZ, izraža sožalje ob smrti očeta

Glavni odbor SHPZ

KOMUNIKE KOORDINACIJSKEGA ODBORA MALIH IN SREDNJIH PODJETNIKOV

Podjetniki potrdili svoj sklep o zapori obratov v mestu 9. t. m.

Zapora bo trajala 11 ur, od 13. do 24. ure - Ugasili bodo tudi vso navadno in neonsko propagandno razsvetljavo - V februarju in marcu zabeležen nov padec prodaj

Tiskovni urad koordinacijskega odbora tržaških srednjih in malih podjetij je izdal naslednji komunike:

Spričo člankov, ki so bili objavljeni 2. aprila v tržaških časopisih glede sestanka 31. marca, ki so se ga v občinski palači udeležili člani koordinacijskega odbora tržaških srednjih in malih podjetij in tržaški župan inž. Bartoli, poudarja ta odbor naslednje:

1. sestanek 31. marca je bil sklican na županovo pobudo. Med dolgimi razgovori ni bila ugotovljena možnost za preklic napovedane zapore trgovin, kar bi bilo tudi v nasprotju z izrazi razumevanja samega župana Bartolija glede sedanjega gibanja podjetij.

2. Kljub njegovi očitni in hvale vredni dobri volji, župan ni mogel dati jamstev, da bi višje oblasti morebiti sprejele zahteve, ki so jih večkrat postavili gospodarski krogi srednjih in malih tržaških podjetij z namenom, da bi izboljšali tržaško gospodarstvo.

3. Upoštevajoč, da ni nastal noben nov moment v sedanjem gibanju, ugotavlja koordinacijski odbor, da ni prav nič spremenil programa gibanja, ki je bil določen že prej ter da bodo 9. aprila vsa podjetja zaprla obrate.

V ta namen se opominja, da se zapora prične v petek 9. aprila ob 13. uri ter bo trajala do 24. ure istega dne. Ves ta čas bodo trgovine, javni lokali, obrtniške delavnice in mali industrijski obrati ostali zaprti. Železne zastore bodo popolnoma spustili, neonsko in drugo razsvetljavo pa ugasili.

Gornji komunike samo dokazuje, da se tržaški srednji in mali podjetniki ne bodo pustili zastraševati ne od župana Bartolija, ne od iredentistične propagande. Finančno stanje teh podjetij je danes obupno, ker se krog prodaje blaga na drobno vedno bolj krči. To nam dokazujejo tudi uradni podatki za mesec februar in neuradni podatki za mesec marec, ko so tržaški trgovci na drobno, kot tudi mala industrijska podjetja in obrtniki zabeležili ponoven občuten padec poslov.

Kar se pa tiče zahtev, so oblasti še vedno gluhe čeprav vedo da so vse zahteve, ki so jih tržaški mali podjetniki postavili v enotni resoluciji, resnično nujne. Komunike odkrito poudarja, da tržaška mala podjetja ne morejo še nadalje čakati v sedanjem obupnem stanju, ki jim ne zagotavlja nobenega izboljšanja. Zato so podjetniki sklenili, da ne odstopijo od svojega sklepa in da 9. t. m. proglasijo 12-urno protestno zaporo vseh 13.000 podjetij. Ta zapora bo samo začetek širše akcije proti odgovornim oblastem, da jih prisilijo k razmišljanju resnih ukrepov proti sedanjemu obupnemu gospodarskemu položaju mesta, ki tako usodno vpliva predvsem na mala in srednja podjetja.

ODGOVORI NAŠEGA IZVEDENCA ZA VOJNO ŠKODO

PROBLEM VOJNE ODŠKODNINE v Cerovljah, Mavhinjah in Mačkovljah

Dobro bi bilo, da bi se vaščani združili za skupni nastop v okviru Kmečke zveze, ker bodo le tako najbolje branili svoje interese

Vprašanje: L. A. CEROVLJE. — Naša vas je bila med vojno požgana in oropana. Nekateri smo zgubili poleg stavb dober del pridelka, orodja, pohištva itd. Nekatera poslopja so nam abnovili. Kako bo z vojno odškodnino?

Odgovor: Ločiti moramo v Vašem primeru in v primeru Vaših sovaščanov (isto velja n. pr. tudi za Mavhinje in Mačkovlje) škodo, ki je nastala na poslopjih in škodo, ki ste jo utrpeli na ostali imovini. Del stanovanjskih in drugih zgradb so obnovili in še obnavljajo iz javnih sredstev na podlagi posebnega zakona, ki ga je izdala ZVU izrecno za nekatere vasi. Vsoto, ki so jo porabili za obnovo posameznega poslopja bodo smatrali (vsaj tako mislimo, da bodo tolmačili nove zakonske predpise) kot predujme na odškodnino, ki Vam jo bodo odmerili. Predpisano je, da morajo vsi, ki so prejeli morebitne predujme v kakršni koli obliki ali so bili kakor koli deležni podpore, to prijaviti. Rok za to prijavo ni določen. Prav tako bo tehnični urad s svoje strani prijavil uradu za vojno škodo sredstva, ki so bila v ta namen izdana. Če so Vam stavbe v celoti obnovili ne pričakujte za ta del škode nobene nadaljnje odškodnine. Ni pa celo izključeno, da bodo omenjene zneske za obnovo odtegnili od celotne odškodnine, ki Vam jo bodo odmerili tudi za ostalo požgano ali poškodovano imovino. Le v nekaterih primerih in samo za stanovanja je namreč po novem zakonu predvideno 100-odstotno povračilo škode odnosno stroškov za obnovo. Predpostavljajoč, da so Vam poslopja v celoti obnovili in da bi Vam po sedanjih predpisih pripadalo samo 75-odstotno povračilo, Vas bodo morda prikrajšali za ostalih 25 odst. pri odškodnini, ki Vam bi morebitno pripadala zaradi škode, ki Vam je bila povzročena na napremičninah, orodju itd. Vsekakor zadeva ni jasna pa tudi tolmačenja so lahko različna. Ker je mnogo takih primerov kot je Vaš, bi priporočali, da se vsi vaščani združite za skupni postopek in nastop v okviru Kmečke zveze. Samo na ta na način boste uspeli najkoristneje braniti Vaše interese.

J. PET. — TRST: Zaradi bombardiranja sem izgubila del svojih skromnih prihrankov v denarju, ki sem ga hranila na domu. Sumim, da so mi denar izmaknili nepošteni, ki so izkoristili dejstvo, da sem morala bežati v zaklonišče. Za izgubljena in pokvarjena oblačila sem prejela že akontacijo. Kako bo z ostalo škodo?

Odgovor: Če je škoda že prijavljena ni potreba nobene nove prijave. Škodo, ki je nastala, ker ste se morali odstraniti zaradi vojnega dogodka, bodo upoštevali. Pripominjamo pa, da za izgubo denarja ne pripada nobena odškodnina. Zakon o vojni škodi namreč izključuje kakršno koli odškodnino za denar, zlatenino in žlahtne kovine sploh, za okraske, športno opremo in za vrednostne papirje.

Kolčni sklep si je zlomila

Okoli 8. ure zjutraj so sprejeli na ortopedskem oddelku, kjer so ji ugotovili verjetni zlom kolčnega sklepa desne noge 74-letno Eufemio Faragono iz Ul. Torrebianca 14, ki se je v družbi sestre zatekla z rešilnim avtom v bolnišnico. Ženska, ki bo okrevala, če seveda ne bo komplikacij, v 60 dneh, je predvčerajšnjim zvečer padla v veži stanovanja in se poškodovala.

Z lestve je padel

S prognozo okrevanja v 8 ali 10 dneh so včeraj predpoldne sprejeli na ortopedskem oddelku 43-letnega težaka Viktorja Martelanca iz Miramarskega drevoreda 253, kateremu so ugotovili več prask in poškodb na levi roki in udarec na hrbtu. Martelanc, ki se je zatekel v bolnišnico z rešilnim avtom, je pojasnil, da je med delom padel s 5 metrov visoke lestve.

Revoltella in 49-letni Giuseppe Burigana iz Ul. Galleria, ki sta bila z vespo namenjena v Ul. Pascoli trčila v tovornik chevrolet, s katerim je tedaj 54-letni šofer Nazzareno Amicucci iz Ul. S. Lazzaro privozil po Ul. Gambini. Ker sta se vespista med padcem ranila, so ju z rešilnim avtom odpeljali v bolnišnico, kjer so oba pridržali na opazovalnem oddelku: Padovana zaradi udarcev na glavi in omotičnega stanja, Burigano pa zaradi udarca na ramenu in rane na desni nogi. Okrevala bosta v 10 oziroma v 8 dneh.

Obnovitev in izdajanje dovoljenj za začasni uvoz

Z ukazom štev. 35 Zavezniška vojaška uprava obnavlja in izdaja nova dovoljenja za začasni uvoz različnega blaga, vštevši bombaževa in svilena vlakna, alkohol in obdelane bisere, na angloameriško cono Svobodnega tržaškega ozemlja. Ukaz je bil podpisan dne 31. marca 1954. Stopil je v veljavo z dnem objave v Uradnem listu, v skladu z že izdanimi upravnimi navodili pa bo veljal od 23. januarja 1954 dalje.

Novi odpusti

Podjetje SATIM, ki se ukvarja z izdelovanjem kovinske ambalaže, je za 15. april napovedalo odpustitev 23 uslužbencev, za konec aprila pa nadaljnjih 22 uslužbencev. Za vzrok je navedlo stal no slabšanje gospodarskega stanja.

Podjetje Modiano pa bo vsem uslužbencem skrčilo delovni urnik na 40 ur na teden.

Z vespo v tovornik

Na vogalu Ul. Manzoni z Ul. Gambini sta se 23-letni mizar Sergio Padovan iz Ul.

Listnica uredništva

Tov. Alojz Bizjak, Ostrožno Brdo. Vaš dopis o prazniku občine Dolane smo prejeli, vendar prepozno, da bi ga mogli objaviti 4. t. m. Če bo vaša proslava preložena na 11., ga bomo objavili med tednom. Če želite rokopis nazaj, Vam ga pošljemo, če ne se bomo z njegovo vsebino okoristili ob drugi priložnosti.

Tov. Cjak. Vaš dopis «Moj hrast» bomo objavili prihodnjo nedeljo na strani naših kmetovalcev, ker smatramo, da je potrebno o tem pisati.

Pisma uredništvu

Pevci vseh pevskih društev na proslavi talcev na Opčinah!

Pevci, znano mi je, da je Partizanska zveza poslala povabilo vsem pevskim zborom, da nastopijo ob komemoraciji desete obletnice zločinskega umora 71 talcev, žrtev nacifašističnega okupatorja, na Opčinah. Prav danes, ko moramo pokazati vso našo odločno voljo do življenja na naši zemlji, ne moremo mimo tega, da vsi po svojih močeh ne počastimo žrtev, ki so padle zato, da mi lahko, četudi še ne popolnoma osvobojeni, pojemo in govorimo našo besedo na naši zemlji.

Zato me kot pevca in partizana boli, ko ne vidim prav danes plemenitega tekmovanja vseh pevcev, da bi skupno z vsem našim ljudstvom dostojno počastili z borbeno skupno pesmijo žrtev padlih za svobodo. Zato naj bo danes vsak pevec ob strani zbora «Ivan Vojko» s Proseka-Kontovela, ker to zahteva od nas vseh naša partizanska in narodna zavednost.

Pevec - partizan.

Ponesrečena italijanska ribiča pripeljali z Reke v Trst

Dva izmed ranjencev ribiškega čolna, ki je 31. marca letos med ribolovom zadel z mrežo v plavajočo mino, ki je eksplodirala in ranila več ribičev ter hudo poškodovala čoln, so včaraj pripeljali iz Jugoslavije in ju takoj sprejeli na oddelku naše bolnišnice.

Kakor je že znano so ribiški čoln z ranjenci takoj zavlekli v najbližjo luko, Pulj, kjer so ranjencem nudili vso pomoč in jih nato poslali v reško bolnišnico. Ker se je njihovo stanje znatno zboljšalo so dva in sicer 41-letnega Marija Camuffa in 49-letnega Prima Ranzata, oba iz Chioggie, včeraj z rešilnim avtom jugoslovanskega Rdečega križa pripeljali do Peska, kjer so ju naložili na rešilni avto tukajšnjega RK, s katerim so ju nato odpeljali naravnost v bolnišnico. Zdravniki so ugotovili Camuffu poleg ran na obeh očesih tudi več ran, povzročenih z drobci, na glavi, odsek palca leve roke ter opekline po obrazu, Ranzatu pa rane na udih in telesu ter na obeh očeh. Medtem ko bo prvi okreval po mnenju zdravnikov v 15 ali 20 dneh bo drugi okreval v 8 ali 10. Oba pa bosta, vsaj tako domnevajo zdravniki izgubila, verjetno tudi popolnoma, vid.

Pedagoško predavanje

V okviru pedagoških predavanj Zveze prosvetnih delavcev ERS v Trstu bo predavala **danes 4. t. m.** znana pedagoginja iz Ljubljane

dr. Iva Šegulova

o psiholoških in pedagoških problemih pubertetnika. Predavanje bo ob 9. uri dopoldne v Gregorčičevi dvorani v Ul. Roma 15/II.

Na predavanje vabimo vse slovenske učitelje in profesorje kakor tudi druge ljubitelje pedagoških vprašanj ter dijake in dijakinje slovenskega učiteljišča v Trstu.

ODBOR

MLADINA DIJAŠKEGA DOMA

vabi na **prosvetni večer**

«MORJE V SLOVENSKI PESMI»

ki bo v četrtek 8. t. m. ob 20. uri v Gregorčičevi dvorani.

Vstop prost!

Mali oglasi

AVTO LANCIA, izven serie, nov motor, na novo tapeciran z usnjem, stikalo za luči na krmilu, žaromet proti megli, varnostna ključavnica, 5 gum i. t. d. karburator Weber, potrošnja 8 odst. Proda privatnik, ugodna priložnost. Informacije: Tiskarna Trst, Ul. Mazzini 44.

NAVADNO PERO postane takoj nalivno, če nanj pritrdimo posebno pripravo, posrebreno in patentirano. S takim peresom lahko napišemo več kot 3000 črk, ne da bi ga pomočili v črnilo.

Dr. Sonja Mašera

BO ODSOTNA

od 12. do 20. aprila 1954.

Jako pripravno za šolo, pisarno in dom. Tehta samo pol grama. Odda se vsa zaloga (40.000 kosov) skupaj, vredna 1.500.000.— lir, najboljšemu ponudniku. Brezobvezne ponudbe poslati na naslov: CARTOLERIA U. BERNARDI, Trieste, via Mazzini 44. Najnižja cena 370.000.— lir.

SLOVENSKA DRUŽINA odda sobo za gospoda s kopalnico in telefonom. Center. Tel. 38-576.

Darovi in prispevki

Ob deseti obletnici mučeniške smrti nepozabnega brata Stanka Dekleve daruje Olga Bandel 5.000 lir za Dijaško Matico.

RADIO

NEDELJA, 4. aprila 1954.

JUGOSLOVANSKA CONA TRSTA

254,6 m ali 1178 kc

Poročila v slov. ob 8.00, 13.30, 19.00 in 23.30.

7.45 Jutranja glasba; 8.15 Slovenske narodne; 8.30 Za naše kmetovalce; 9.00 Z okroglo in poskočno v nedeljsko jutro; 9.15 Mladinski tednik; 15.00 Z mikrofonom po Primorski: Ilirska Bistrica; 16.00 Obiskali smo pevske zbore na Primorskem; 16.30 Promenadni koncert; 17.00 To je Jugoslavija: narodne pesmi in plesi; 18.00 Poročila v hrvaščini; 18.15 Jurina in Franina; 18.30 30' veselih ritmov za nedeljski večer; 23.00 Zadnja poročila v italijanščini; 23.10 Glasba za lahko noč.

TRST II.

306,1 m ali 980 kc-sek

8.30 Slovenski motivi; 8.45 Kmetijska oddaja; 9.15 Lahke melodije; 11.00 Mozart: Kvintet v g-molu; 12.30 Zabavna glasba; 14.30 Parada lahkih orkestrov; 15.00 Slavni pevci; 15.30 Koncert pevskega zbora iz Rupe; 15.50 Prokofjev: Balet iz «Pepelke»; 16.00 Malo za šalo - malo zares; 16.15 Nesmrtne melodije; 17.00 Liszt: Koncert za klavir in orkester; 17.20 Plesna čajanka; 18.00 Operetne melodije; 18.30 Paganini: Koncert št. 1; 20.00 Šport; 20.05 Zbor Slovenske filharmonije; 21.00 Puccini: Madame Butterfly, opera v 2 dejanjih.

SLOVENIJA

327,1 m, 202,1 m, 212,4 m

Poročila ob 6.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.00 in 22.00.

8.15 Domače pesmi za prijetno nedeljsko jutro; 9.00 Pol ure za našo vas; 9.30 Operetne melodije; 10.00 Škerjanc: Osem skladb za godalni orkester R. Schumann: Simfonija št. 3 v Es-duru - «Renska», A. Hačaturjan: Trije plesi iz baleta «Gayane»; 13.40 Baletna glasba; 14.00 Otroška predstava: Javna oddaja v velikem studiu Radia Ljubljana; 14.30 V pesmi in plesu po Jugoslaviji; 15.15 Lahka glasba; 15.45 Radijska igra: Ivan Tavčar: Cvetje v jeseni (ponovitvo); 16.25 Promenadni koncert; 17.00 Družinski pogovori; 17.10 Želeli ste poslušajte; 20.00 L. van Beethoven: Fideio, opera v 2 dejanjih; 21.15 Lepe melodije.

OD VČERAJ DO DANES

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE

Dne 3. aprila 1954 se je v Trstu rodilo 8 otrok, umrlo je 10 oseb, poroki pa sta bili 2.

POROČILI SO SE: mehanik Giovanni Di Pinto in gospodinja Giordana Zudian, mizar Libero Perselli in šivilja Fulvia Periatti.

UMRLI SO: 78-letna Genovefa Pipan vd. Švagel, 86-letna Antonia Bradac, 66-letna Maria Brumat por. Zorzenon, 80-letna Josipina Kirn por. Kalusa, 75-letna Katerina Okragar por. Budnik, 53-letni Ernesto German, 78-letna Antonia Pison vd. Sancin, 60-letna Maria Divari por. Cingi, 93-letni Giorgio Albanese, 68-letna Giovanna Meach vd. Basezzi.

PRIHODI IN ODHODI LADIJ

PRIHODI: Ob 4. uri prazna iz Chioggie ital. ladja «Edgardo», ob 14.30 iz Santiacosa s 1296 t premoga ital. ladja «Primo», ob 15. uri prazna iz Ponte Fornace ital. ladja «Cisterna II.», ob 17. uri iz Pireja s 7218 t surovega olja grška ladja «Theodora», ob 17.30 iz Orana z 9797 t premoga ital. ladja «Dino».

ODHODI: Ob 14.30 prazna proti Tripolisu ital. ladja «Maria Cristina», ob 15. uri proti Benetkam s 486 t olja ital. ladja «Cisterna II.», ob 15.30 proti Chioggi z 250 t olja ital. ladja «Edgardo», ob 17.30 proti Reki z 800 t raznega blaga in 1 potnikom jug. ladja «Sarajevo», ob 21.30 proti Benetkam s 570 t raznega blaga in 14 potniki ital. ladja «Campidoglio».

Včeraj ob 00.05 proti Benetkam s 1600 t raznega blaga ital. ladja «Sebastiano Caboto».

VREME VČERAJ

Najvišja temperatura 15,7, najnižja 10,4, ob 17. uri 13,4. Zračni tlak 1015,1 stalen, veter 7 km zapad-sever-zapad, vlaga 87 odstot., nebo oblačno, morje lahno razgibano, temperatura morja 10,8 stopinje.

LOTERIJA

BARI	24	30	85	49	1
CAGLIARI	15	68	65	32	69
FIRENZE	61	44	63	21	17
GENOVA	25	32	79	37	43
MILANO	77	80	1	38	85
NAPOLI	58	25	83	53	36
PALERMO	82	50	57	2	18
ROMA	59	40	37	50	39
TORINO	25	26	44	37	21
VENEZIA	27	26	19	67	78

NOČNA SLUŽBA LEKARN

All'Alabarda, Ul. Istria 7; Barbo-Carniel, Trg Garibaldi 5a; De Leitenburg, Trg S. Giovanni 5; Al Galeno, Ul. S. Cilino 36 (Sv. Ivan); Mizzan, Trg Venezia 2; Vielmetti, Trg della Borsa 12; Croce Azzurra, Ul. Commerciale 26, Harabaglia, Barkovlje in Nicoli Skedenj.

TELEFONSKE ŠTEVILKE ZA PRIMER NUJNOSTI

Rdeči križ	366 - 60
Gasilci	2 - 22
Policija	2 - 23

ZAHVALA

Ob bridki izgubi našega nepozabnega soproga in strica

LOVRENCA GRGIČA

se najtopleje zahvaljujemo vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani in nam pomagali. Posebna zahvala g. dr. Danevu, č. g. župniku, pevskemu zboru, vsem darovalcem vencev in cvetja ter vsem, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti.

Žalujoča družina

Padriče, 3. aprila 1954.

Umrl je naš dragi oče

FRANC RACE

Iz pokopališke kapele v Kopru ga bomo odpeljali v ponedeljek 5. t. m. ob 14. uri do Križišča na Kozini, odkoder bo ob 16. uri pogreb na pokopališče v Herpeljah.

Otroci: Božo, Danica, Rado, Lidija, Boris z družinami.

Koper, 4. aprila 1954.

OBISK PRI SPACALU

Kadar koli te zanese v Benetke palačo ob začetku Ul. Garibaldi, kjer je na vrhu gospodična Spacalov atelje, ti bo bolj kot kaj drugega po srcu, da bom našel ali ne. Nekaj bom moral pogovarjati po vseh tistih nepredstavljivih stopnicah in nazadnje je zaman — ne, to res ni prijetno. Toda to se skoraj ne zgodi, saj prebije slikarja Lojze Spacal večino svojega časa v atelieju. Prikupen je njegov atelje.

Spacal
Cas v mestu
(plastika v lesu, 1953)

Ni se s slikarjem pogovoril o tem in onem in ko mi je pokazal svoja nova dela, mi ni mu najraje dejal: sestopi pa dovoli, da si ogledam tvojo knjižnico. Ne vem ali ima večina slikarjev toliko knjig ali ne, gotovo je, da je nakopičenje Spacalovi knjižnici pregovorno bogastvo duha.

Precej prav dolgo, kar sem bil pri Spacalu in tedaj sem videl nekaj povsem novega pri njegovi stvari, tako da me je to nekaj potem zamikalo, vrnil sem se pozneje, zvedel, da so se nekateri odtem pridružila nekaterim, ki jih še nisem poznal. Nekaterih olj mislim, da jih nekaterih sploh nisem videl, predvsem na njegovi razstavi. Gledam te izrezke iz časopisa, ki so vsi posvečeni nekaterih manjših razstavah, nekaterih je že nekaj časa, dovoli določena, da prikaže spoznaš, «kaj je to». Nekaterih pa vsekakor s pomočjo avtorjeve pomoči. Ne, ne, najbrž niti sam ne, zakaj, toda ugajajo mi, tvoje plastike. Pa si dal tudi imena?»

«Seveda. Ta je Svetilnik potem ta je Deželanka, Bogonja, Mesto, Čas v Downing Street, Jesenje New Yorka, Svetilni ritem...»

«Svetilnik sanj — to je lesa pravokotnega prereza, ki se od svoje baze proti vrhu s S-vijugi. Štiri ploskve so z vodoravnimi črtami večkrat prekinjene, nekaj poševnih črt ponovno deli v trikotnike in druge like; vendar so poševne črte le obeh širših stranskih ploskvah, medtem ko so na ožjih ploskvah samo vodoravne črte. Pri vrhu je ploskev prevrtana. *Čas v mestu* te nezmotljivo spominja na klepsidro. *Gradbeništvo* — na vrhu trikotnik (fig. gledaš zgolj spredaj) je s svojim vogalom natančnejšim kvadrat, na njem zopet manjši itd. — Kakor se ti začne svetlikati in pričenjaš kot v nekakšni hipnozi videti nekaj, kar je hotel umetnik izraziti, predvsem pa čutiš nekakšno nerazumljivo privlačnost, ki te stvari še in še vabi.

Vidiš, kaj te je pravzaprav pritegnilo, da si se pričel ukvarjati s plastiko?»

«Ne vem kot obdelovalni material. Saj že od nekdaj leži. Zanimal sem si pa tudi želel izdelati tretjo dimenzijo. Matrice mojih grafičnih listov. Ko sem jih odtisnil, sem jih pregledoval in sedaj so samostojna dela, ki se jim ni treba sramovati svojega očetovstva. Končno ni važno, kateri material uporabljaš in katere tehnike se držiš. Važna pa je doslednost. Glej to olje, ki je nastalo pred 14 leti in se imenuje *Kotiček v Rojanu*, in ga primerjaj z vsemi novimi deli, ki jih vidiš tukaj, pa boš gotovo lahko potrdil, da je spoznati v vseh delih istega avtorja. Seveda, novejša dela so tehnično bolj dognana in pa, kar je naravno, vedno so odraz svojega časa. V naši dobi pomeni že deset ali dvajset let mnogo.»

«In kako izbiraš motive? Zdi se mi namreč, da sedaj že nekaj časa ne delaš slik, kot je bilo n. pr. *Jutro na Krasu*, pa *Kmetica*, *Perica* itd.»

«Ne bo čisto točno, kar praviš. Gotovo je, da zahteva civilizacija bolj dinamičnega ritma. Na današnji svet je treba gledati pač z današnjimi očmi. Toda to ne pomeni, da ni tudi v naši dobi poezije. Seveda se mi zdi slikanje kakih tihožitij dandanes anahronistično. Slikar mora slikati življenje, ako hoče, da bo nekaj zapustil, kar bo odražalo njegovo dobo in njegov kraj. Tudi pri izbiri motivov sem prešel nekak razvoj. Še pred vojno je bila moja afirmacija v magičnem realizmu. Moja razstava v Milanu l. 1940 je doživela lep uspeh in «Domus» je tega leta na zelo viden način objavil moje stvari. Za časa vojne sem popolnoma samostojno prešel k socialnemu realizmu in od tedaj so moja dela: *Talci*, *Pokopališče*, *Zaklonišče*, *Padli kraški junak*. Po vojni so me pa začeli mikati abstraktni, lirični problemi. Po delih, ki so že kolikortoliko znana bodisi z razstav bodisi po objavah v listih, sem sedaj naslikal ta olja, ki se bistveno po motiviki ne oddaljujejo od mojih prejšnjih del, le da so časovno bliže sedanjemu času, to se pravi, da so prav odraz tega časa. Tu imaš n. pr. *Neonsko civilizacijo*, to je *Industrijska četrt*, ki je bila že objavljena in prav tako je deloma že znano *Mesto v zrcalu*. Novejša pa so *Televizija na deželi*, *Drevesa na asfaltu*, *Kraški žlebovi*.»

«In kakšni so tvoji načrti za nadaljnje delo?»

«Veš, programov nisem nikoli delal. Sedaj mi ugaja to. Mogoče se bom pa lotil še česa drugega, n. pr. plastike v kovini. Sicer sem vedno delal v več tehnikah, dokler se nisem ustavil pri olju, grafiki in lesorezu, iz katerega se je rodila, kot si videl, tudi moja plastika. Tako sem opustil celo monotipijo, kjer sem vsekakor dospel do zavidljive stopnje. Olje je vsekakor najbolj soliden material, sposoben tudi, da tehnično vztraja.»

«Dovoli tu pripombo med polnoma osivele in nudijo le še žalostno podobo...»

«Seveda, tu bi lahko načela vprašanje materiala, ki ga slikar potrebuje, da lahko dela in ki ga mnogo stane. In s tem sva prišla k žalostnemu poglavju odkupov. Toda saj se ne izplača ponavljati...»

«Da ni bilo razstav naših slikarjev, je najbrž tudi eden izmed vzrokov, da stvari ne gredo nekoliko bolje. Kdaj pa je bila pravzaprav tvoja zadnja razstava v Trstu?»

«V januarju 1952 še v galeriji Skorpijon.»

«In kaj je bil glavni namen tvojega bivanja v Parizu?»

«V času od decembra do februarja 1952-53 sem bil 40 dni v Parizu. To moje bivanje tamkaj je bilo posvečeno študiju. Imel sem tudi na več krajih možnost za razstavo, toda nisem imel dovolj stvari s seboj. Pač pa bi morala biti razstava mojih del v jeseni, in sicer v Gallerie Hunne, ki je ena izmed vodilnih pariških galerij. Toda zaradi družinskih razmer nisem mogel tedaj nikamor in tako mi je termin zapadel. Razstavil bi bil grafiko in plastiko v lesu.»

«Toda na nekaterih razstavah so vendar bila tvoja posamezna dela?»

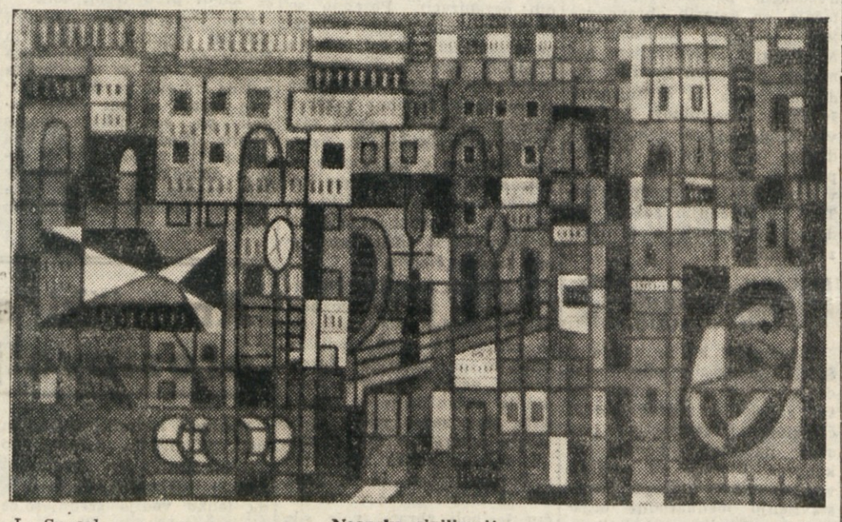
«Da, lani (1953) je bilo v januarju in februarju nekaj mojih grafik na kolektivnih razstavah v San Franciscu in Pittsburgu (ZDA). Kritiki so se izražali o teh delih zelo pohvalno. Na povabilo beneške Biennale sem se pa udeležil s številnimi deli razstave sodobne grafike v Lisboni, nato v Oranu (Portugalska) in še v Tel Avivu. Spomladi sem se udeležil razstave mednarodne grafične umetnosti v Arbonu v Švici. V juniju so bila moja dela na podobni razstavi v Bregenzu v Avstriji. Septembra sem prejel vabilo na mednarodno razstavo lesoreza v organizaciji mednarodnega društva XYLON v Zuerichu. Na tej razstavi je razstavljalo 153 umetnikov iz 14 držav 327 del. Tukaj imam izpisanih nekaj besed iz poročila v «Zuercher Zeitung» 1. oktobra.»

Vzamem listek in berem med drugim, da so Spacalova dela najboljša med vsemi, kar jih je bilo razstavljenih na tej veliki razstavi.

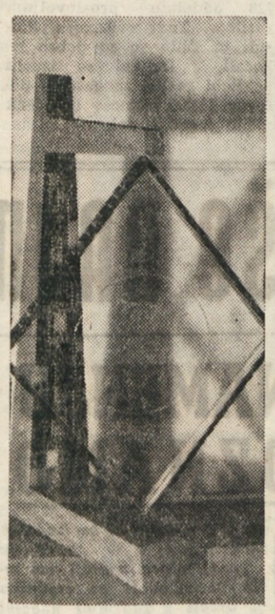
«In če nadaljujem, navedem še, da sem bil povabljen na veliko razstavo v Sao Paolo v Braziliji, kjer sem dobil veliko priznanje za svojih 5 večjih barvnih grafik. Končno sem prejel še vabilo za sodelovanje s 5 deli na beneški Biennali v l. 1954. Seveda pa bi mi s tem ne bilo treba zaključiti naštevanja, vendar pa ne maram govoriti o nekaterih stvareh, dokler ne bodo povsem zagotovljene.»

«Prav, pa se bova tedaj menila dalje.» Niti opazila nisva, da se je čas že toliko pomaknil naprej, da ni kazalo drugega kot brezpogojno prekiniti. Skupno sva zapustila atelje in na ulici naju je zajela — neonska civilizacija.

rho

L. Spacal — Neonska civilizacija — (olje, 1953)

L. Spacal
Magično oko
(plastika v lesu, 1953)

«Poslednji most» v Cannesu

Na mednarodnem filmskem festivalu v Cannesu so 29. marca predvajali film «Poslednji most», ki ga je izdelalo beograjsko podjetje UFUS v koprodukciji z avstrijskim podjetjem Kosmopol. Film je doživel velik uspeh. Predstave sta se udeležila režiserja Helmuth Keutner in Gustav Gavrin, kakor tudi Marija Schell, ki igra v filmu glavno vlogo.

Z VESELEGA VEČERA OPENSKE MLADINE

Openska mladinska baletna skupina, ki je v petek zvečer izvajala na prireditvi v openski kino dvorani balet iz Gotovčeve opere «Ero z onega sveta».

NOVA ŠVAROVA OPERA

«Vsakih sto let» v Mariboru in še kaj

Originalna slovenska opera na glasba se je obogatila za novo delo. Naš rojak dr. *Danilo Švara* je napisal novo opero «*Prešeren*» na libreto Ljube Prennerjeve. Medtem ko so nekatera časopisna poročila o operi in o libretu dokaj pohvalna, pa so druga še nekoliko bolj zadržana. Delo je pripravil z režiserjem Cirilom Debevcem sam avtor in je bilo naštudirano do potankosti. Glasbenik Pavle Sivic je na koncu svojega poročila napisal: «*Operna dela imajo svoje posebne, tajne zakone, ki jim priborijo uspeh ali neuspeh ne glede na bodrilne ali svarilne opombe ocenjevalcev, ne glede na očitne pomanjkljivosti ali vrline, ki se dajo subjektivno ugotoviti na premierah. Zato velja za Švarovo opero «Prešeren»: ‚Pojdite in poslušajte jo, pa si o njej ustvarite sodbo po svoji lastni vesti!'»*

***

«VSAKIH STO LET», komedijo, ki smo jo pred nedavnim spoznali v uprizoritvi tržaškega gledališča, so pred dnevi igrali tudi v mariborskem gledališkču. Kakor v Trstu je tudi v Mariboru postavil delo na oder režiser Jože Babič, ki pripravlja tamkaj tudi Kreftovo «Veliko puntarijo».

***

STANE KREGAR ima od 2. do 15. aprila na Kalemegdanu v Beogradu retrospektivno razstavo. Kregar, čigar razstavo smo videli tudi v Trstu, razstavlja 50 olj, med katerimi so dela od leta 1935 do danes. Na razstavi so zastopane vse dobe, ki jih je prešel slikar v svojem razvoju: surrealizem, poetični realizem, neokubizem in abstrakcionizem.

***

MIRO GREGORIN, baritonist mariborske Opere, je z velikim uspehom gostoval v novosadski Operi, kjer je pel v vlogi Mefista in Scarpie.

***

MLADINSKI IN OTROŠKI ZBORI PRIMORSKE so tekmovali ob proslavi 50-letnice rojstva Srečka Kosovela. Tekmovanje je organiziral Radio jugoslovanske cane Trsta. Prijavilo se je 23 zborov, ki so naštudirali in zapeli 110 pesmi. Zmagal je mladinski pevski zbor nižje gimnazije iz Ilirske Bistrice pod vodstvom prof. Marije Kirn. Druga nagrada je bila dodeljena pionirskemu zboru nižje gimnazije iz Dekanov pod vodstvom prof. Danice Zupan. Na tretjem mestu so pionirji osnovne šole iz Cerknice, ki so peli pod vodstvom učitelja Viktorja Znidaršiča. Cetrto mesto je bilo dodeljeno zboru nižje gimnazije in osnovne šole iz Črnega vrha nad Idrijo pod vodstvom predmetne učiteljice Almire Jogan. Ocenjevalna komisija je razen tega pohvalila še nekaj zborov, in to: mladinski pevski zbor gimnazije iz Ajdovščine, mladinski oktet nižje gimnazije iz Cerknice in dekliški zbor državnega učiteljišča iz Kopra, ki je pod vodstvom prof. Mirana Hasla dostojno reprezentiral najvišjo srednjo šolo v koprskem okraju.

Tekmovanja so se udeležili zbori koprskega, sežanskega, postojnskega, goriškega in tolminskega okraja.

***

«PRIPOVEDKE IZ SHAKESPEARA» se imenuje knjiga, ki sta jo napisala brat in sestra Charles in Mary Lamb v začetku 19. stoletja. Sedaj je knjiga izšla v slovenskem prevodu dr. Ivana Cernagoja pri ljubljanski založbi Mladinska knjiga. Te pripovedke bodo mladino na lahek in dostopen način seznanile z deli velikega dramatika, dokler ne bo sama posegla po njegovih tekstih. Slovenski izdaji, ki jo je ilustriral Fedor Vaič, je napisal daljšo spremno besedo dr. France Koblar.

***

CARLO ZECCHI je dirigiral na simfoničnem koncertu Slovenske filharmonije v Ljubljani. Na sporedu so bili Corelli, Cherubini, Leskovčeva Partita v h-molu, Rossini in Malipiero. Kritika je zelo pohvalna o dirigentu in orkestru, kakor tudi o Leskovčevi kompoziciji.

„POMLADNI" KONCERTI

Danes dopoldne bo v gledališču «Verdi» zadnji matinejski koncert, ki so vsako leto ob tem času na sporedu pod imenom «Pomlad». Čeprav so to dokaj zanimivi koncerti, ne uživajo tiste privlačnosti, ki bi jo zaslužili. Imajo pa vendar svoje občinstvo, mogoče prav tisto, ki najbolj čuti potrebo po glasbi.

Nedeljski simfonični koncert orkestra tržaške Filharmonije je dirigiral domačin Nino Verchi. Mladi tržaški umetnik je pokazal solidno tehnično znanje in občutek za smiselno muzikalno podajanje.

Spored je obsegal v prvem delu uverturo k Cherubinijevi operi «Ali Baba in 40 razbojnikov», Mozartov koncert v Es-duru za dva klavirja in orkester ter Medicusove varijacije na benečanski narodni motiv 18. stol. (Musica intorno ad un canto popolare del '700 veneziano — in variazioni); v drugem pa Strawinskega suito iz baleta «Poljub vile» ter Ravelov «Bolero».

Cherubinijeva glasba, ki vpada v razdobje med tipično italijansko komično opero 18. stol. in trojico Bellini, Donizetti, Rossini, je pravzaprav premalo poznana, nekako osamljena, a zasluži že glede na številne «novosti», s katerimi je ta italijanski mojster prehitel v marsičem zgoraj imenovane svoje naslednike, več pozornosti. Izvedba uverture «Ali Baba» je pokazala mestoma premajhno izdelanost, kar gre morda na rovaš premalo vaj. Orkester ni bil tako zlit, kakor smo ga sicer vajeni.

Pri Mozartovem koncertu v Es-duru sta sodelovala kot solista Tržačana Silvia in Guido Rotter s skrbno pripravljeno tehnično igro. «Dunajska klasika», katere najmočnejši predstavnik je ravno Mozart, ne dopušča pri izvedbi svojih del preveč samostojne interpretacije, vendar pa je gotovo, da ravno pri Mozartu lahko zapademo v nasprotni ekstrem, če mislimo, da zadostuje le tehnična dovršenost. Tako sta tudi oba pianista na splošno premalo izrabila možnosti muzikalno dokončno izdelanega frazi-ranja ter je zato njuna klavirska igra kljub lepo zliti medsebojni povezavi učinkovala nekam suhotno.

Priznanje tržaškemu filharmoničnemu orkestru in dirigentu za izvedbo «Glasbe okrog ljudskega benečanskega napeva iz 18. stol.» tržaškega skladatelja Valdemarja Medicusa. Avtor, ki je sicer znan kot odličen pevski pedagog, se je dostojno predstavil s svojim delom. Naslonjen na predklasično motiviko se je poslužil za karakterizacijo benečanske tipičnosti istih prijemov kakor znani italijanski skladatelj Wolf-Ferrari. Značilna je uporaba impresionističnih orkestralnih efektov in zanimivih harmonskih postopov. Tudi pri izvedbi tega dela ni bil orkester vedno dovolj precizen, zlasti pri nekaterih vstopih.

Lepo je uspela dirigentu izvedba Strawinskega «Divertimenta» iz baleta «Poljub vile» ter je prišla do izraza svojevrstna obdelava tematskega materiala, zlasti zanimiva ritmika. Uspela mu je tudi dovolj težavna naloga, da vskladi med seboj vse skupine instrumentov in doseže značilne zvočne efekte Strawinskega partiture.

Najlepša točka koncerta je bila izvedba Ravelovega «Bolera», pri katerem smo pogrešali predvsem značilno dinamično stopnjevanje.

Kljub nekaterim nedostatkom se je mladi tržaški dirigent Nino Verchi lepo uveljavil.

—r

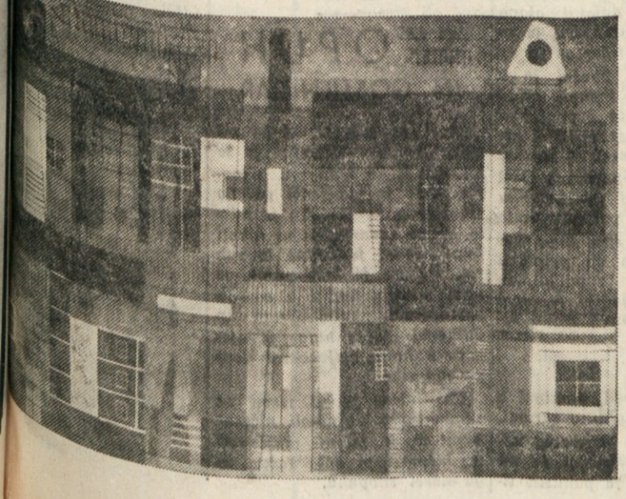
V petek je prispel v Zagreb znani violinist Zlatko Baloković. Sredi aprila bo sodeloval na svečani proslavi ob petdesetletnici svojega prvega na zagreško glasbeno Akademijo.

***

Znana izraelska pianistka Pina Salzmann bo ob vrnitvi z gostovanja v Londonu priredila v Jugoslaviji nekaj koncertov, in sicer v Beogradu, Zagrebu, Skoplju, Osijeku in na Reki. To je njeno prvo gostovanje v Jugoslaviji. Doslej je nastopila v Izraelu, Južni Afriki, Rodeziji, Avstraliji, Novi Zelandiji, Angliji, Danski, Finski, Nizozemski, Turčiji itd.

Slikar L. Spacal v svojem ateljeju.

Gostovanje stalnega rimskega gledališča v Verdiju

MODERNI REPERTOAR

Na programu Rattingan, Bonacci, Tieri in Lilli

Stalno gledališče iz Rima je debutiralo v Trstu v sredo z Rattinganovo komedijo v treh dejanjih «Globoko modro morje». To delo je bilo na programu v Londonu skoraj dve leti zaporedoma, v kratkem pa ga bomo videli tudi na filmskem platnu. Ni čuda, če je komedija vzgala tudi v Trstu, za kar imajo veliko zaslugo tudi izvrstni rimski igralci, med njimi zlasti Andreina Pagnani, Carlo Ninchi, Aroldo Tieri ter Olga Villi.

Naslednji dan, v četrtek, smo gledali «Uro fantazije», italijanske pisateljice Anne Bonacci. Tudi ta komedija je naletela na topel sprejem pri občinstvu, ki polni ob tem gostovanju z večjo vnemo kot običajno obširno Verdijevo gledališče.

V petek zvečer pa je rimska gledališka skupina odigrala Tierijevo komedijo v treh dejanjih «Prosti vhod». Mišljeno je seveda stanovanje s prostim vhodom. V njem si oženjeni možje ob strani gospa (z bolj ali manj znano preteklostjo) iščejo tolažbo. V takem okusno opremljenem salonu daje gospa baronica, vestalka ljubezni, kot imenuje samo sebe, za primerno protiplačilo možnost parom, da se sestanejo brez radovednih oči ob poznih popoldnevih, ko se nad velemestom vžigajo neonske luči in žene doma verjamejo, da so možje zaposleni z važnim sestankom upravnega sveta. Ob tem času se torej v gracioznih vilah v predmestjih prižgejo luči, ljubimca se objameta, toda pustimo jih: ob takih trenutkih se spodobi, da zavesa zagrne oder, pa naj si gledalec predstavlja kar si hoče.

V Tierijevi komediji ljubimci niso našli sreče. Morala zgodbe je sicer žalostna, vendar je izpeljana na najbolj vesel način, ki ga taka snov prenese. Avtorjevi zgradbi dela nihče ne more očitati skorbutičnosti, ne dolgoveznosti. Tieri pozna oder, ve kako mu je streči, morala njegovih komedij pa je nevsiljiva.

On (Aroldo Tieri) in ona (Olga Villi) sta se sestala pri grofici (Margherita Bagni). Poleg njiju ima v komediji pomembno besedo še nekdanji obiskovalec grafičine hiše (Carlo Ninchi), ki slučajno zaide v spalnico, tam pomaga «njej» da spregleda, da se poglobi v lastno notranjost. Ninchi je nosilec avtorjevih idej in ko v zadnjem dejanju zapusti oder, je komedija zrela za počitek, ljubimka zaspi, «on» pa ugotovi, da je morda vseeno pri ženi bolje in po prstih odide iz sobe in se nanoti v družinsko svetišče.

Člani stalnega rimskega gledališča so se izvrstno znašli v igralsko zahtevnem delu, katerega težišče je v bleščečem dvogovoru. Rimska skupina predstavlja kljub izvrstnim posameznikom vigrano celoto, če jih primerjamo z Milančani, ki so gostovali pred tednom dni, pri katerih sta Besozzi in Navarrini bila mnogo boljša od partnerjev.

Včeraj zvečer so se Rimljani predstavili tržaškemu občinstvu z zadnjim delom, ki nosi naslov «Raziskovanja nad zvestobo» (avtor Lilli).

Naš tedenski pregled

Leta 1939, ko sta se Ribbentrop in Molotov sporazumela o sovjetsko-nemški nenapadalni pogodbi (in tudi o razdelitvi Poljske), je svet začel govoriti, da je Moskva pristopila k paktu proti Kominterni, kar je učinkovalo nekako tako, kot če bi hudič pristopil h Katoliški akciji. 31. marca — svet je večinoma zvedel za ta dogodek šele 1. aprila in sprejel vest s temu primernim nezaupanjem — je sovjetska vlada predlagala v notah vladam ZDA, Anglije in Francije, da pristopi k atlantskemu paktu, če ta pakt ne bi bil več ovira za preprečevanje nemške oboroževanje.

Sovjetska nota je sicer dolga — obsega nekako deset tipkanih strani — in vsebuje tudi druge trditve in predloge, na primer ostre napade na evropsko obrambno skupnost in nemško oboroževanje in spremembo Molotovovega berlinskega predloga o evropskem varnostnem paktu v tem smislu, da bi bilo omogočeno tudi neposredno sodelovanje ZDA v tem varnostnem sistemu; vendar vse to ni povzročilo niti senzacije niti posebnega zanimanja, čeprav nudi, realno gledano, vendarle nekaj več osnov za razgovore kot diplomatska bomba s ponudbo vstopa v atlantski pakt.

Od vseh treh vlad, ki jim je bila nota namenjena, je doslej samo washingtonska takoj in precej nedvoumno izrazila svoje mnenje — celo na način, ki je naletel na kritike v angleški spodnji zbornici, ki jih je Eden sicer hotel ublažiti, toda očitno nič ve čkot ublažiti. Ameriško državno tajništvo je že 31. marca zvečer — Washington je dejansko tudi v ugodnejšem položaju, ker po času sedem ur zaostaja za Moskvo — izdalo poročilo, ki sicer ne napoveduje, kakšen bo uradni odgovor ameriške vlade, ki pa daje dovolj jasno čutiti, da bo docela negativen.

Ustalila se je že navada, da tri zahodne velesile na sovjetske note, ki so namenjene vsem trem, skupno in z enakim besedilom odgovarjajo; skupni odgovor sestavljajo na sestankih izvedencev, navadno v Parizu, in po odobritvi treh vlad ga skupno izročijo v Moskvi. Tudi zdaj napovedujejo to proceduro (čeprav je treba glede teh napovedi pripomniti, da so jih z nekako nujnostjo objavili v Londonu, medtem ko na primer Washington ni pokazal iste prizadevnosti) — toda medtem je Washington že povedal svoje mnenje in težko si je zamisliti, da bi ga smel spremeniti. že zaradi ugleda ne. Ne gre sicer za bistvo, kajti da Zahod ne bo pristal na sovjetski vstop v atlantski pakt, je precej jasno; gre pa za načelno ugotovitev, da je Washington s svojim korakom dejansko prejudiciral tudi stališče ostalih dveh prestolnic, kolikor pristajata — in gotovo pristajata — na skupen odgovor. To so tudi v Londonu zamerili.

Nekaj izjav o sovjetski noti je dal v spodnji zbornici (na Attleejevo interpelacijo) Eden, ki pa je takoj pripomnil, da gre za «prehodne pripombe», ker je treba noto šele proučiti. Pariz je z uradnimi komentarji še bolj počasen. Eden je samo opozoril na razne nedoslednosti v sovjetskem stališču in v noti sami in na razne težave, ki bi bi jih pomenilo uresničenje moskovskega predloga.

Najbolj verjetna razlaga za zadržanost zahodnoevropske diplomacije (ki se kaže tudi v tem, da je atlantski svet odložil diskusijo o tem vprašanju, ker delegati še niso imeli navodil svojih vlad), pa tudi za ameriško naglico, je v preračunanju psihološkega vtisa sovjetske poteze, Dejansko manevru moskovske vlade ni mogoče odrekati zelo spretnega izkoriščanja splošnega razpoloženja, pa tudi dobre izbire časa.

V središču diplomatskega dogajanja zadnjih tednov je nedvomno bitka za oborožitev Zahodne Nemčije in proti njej. To bitko je v velikem stilu sprožil že Molotov na berlinski konferenci, nadaljevali so jo dogodki na tako oddaljenem kraju kot je Indokina, kjer naj se Francozi še bolj omehčajo, nato je prišla sovjetska «vrnitev suverenosti» Vzhodni Nemčiji, končno pa še «bomba» z atlantskim paktom. Obenem — ravno v času zadnje «bombe» — je svet pod vtisom grozljivih vesti o eksploziji prave, uničevalne bombe nekje na Južnem Pacifiku.

Prav v razpoloženje po vodikovih eksplozijah — ki so v ameriškem javnem mnenju povzročile spet nekaj atomske panike — je udaril sovjetski manever. Obenem so se razširile govorice, da ima ZSSR novo, morda še hujšo — dušikovo bombo. Strokovnjaki sicer pravijo, da dušik ni kaj prida uporaben za jedrske reakcije, da pa seveda ni izključeno, da bi kdo utegnil najti kak nov, doslej neznan postopek — toda končno je elementov blizu sto in (in koliko ljudi na svetu sploh pozna njihove «atomske» lastnosti?), ta ali oni bo že dober. Poleg tega ima dušikova bomba — vsaj v slovenščini, pa recimo tudi v nemščini — še nekam bolj grozljivo ime.

V Franciji, ki je pravzaprav jedro bitke za nemško oborožitev, so vsi ti dogodki seveda napravili precejšen vtis. Pridružil se jim je še eden, francoski — maršal Juin, po činu najvišji francoski vojak, član najvišjih francoskih vojaških svetov in poveljnik srednjega evropskega sektorja atlantskih sil, je javno in kar odločno nastopil proti evropski vojski. Lanielova vlada je takoj posegla vmes z ukrepi, katerih pomen hoče omejiti na disciplinski postopek, ki pa po svojem odmevu odločno prehajajo na politično področje. Juin je bil razrešen vseh funkcij v francoski vojski, nevzdržen pa je postal tudi njegov položaj odgovornega atlantskega poveljnika, ki bi mu bila podrejena tudi evropska vojska. Vse kaže, da Juin ni izražal samo svojega lastnega mnenja, temveč razpoloženje, ki je precej razširjeno med francoskim oficirskim kadrom, ki vidi v evropski vojski poniževanje francoskih vojaških tradicij. Govorijo celo, da se je Juin pred svojimi izjavami sestal z generalom de Gaullom, ki ima v vojski sploh precejšen vpliv.

Vsaka bomba je relativna, celo vodikova ali dušikova. Tako je bil tudi učinek sovjetske in Juinove bombe v Franciji relativen. Sovjetski predlog ima to šibko stran, da prihaja pač iz Moskve, ki si je v povojnih letih zaigrala vse zaupanje. Juin pa spet ni osebnost, ki bi najbolje branila čast francoske vojske, saj je bil do novembrskega angloameriškega izkrcanja v Severni Afriki leta 1942 na Pétainovi strani in se je šele potem pridružil zaveznikom. Vendar pa je maršal, edini živeči maršal Francije.

Toda v tako labilni stavbi, kot so upi za francosko ratifikacijo pogodbe o evropski obrambni skupnosti, imajo tudi relativne stvari svoj učinek, in ZDA se bodo morale zelo potruditi, da ga parirajo.

Poleg tega se ratifikacija pogodbe o EOS zavlačuje — ne sicer z besedami, te so najlepše, temveč dejansko — tudi v Italiji, kjer vse ustvarja vtis, da hoče Scelbova vlada ponoviti izsiljevalne manevre za Trst. Tokrat verjetno ne bo mogla več izsiljevati z ratifikacijo samo (čeprav se zdi marsikomu sumljivo pooblastilo, ki ga je dobil Scelba od vlade, da lahko postavi vprašanje zaupnice med parlamentarno debato o evropski vojski; vse namreč kaže, da je odobritev ratifikacije gotova tudi brez zaupnice — ali morda še bolj, ker je težko verjeti, da bi monarhisti glasovali za zaupnico, za ratifikacijo pa bi utegnili). Izsiljuje pa lahko s časom, kdaj bo ratifikacija pod streho, posebno, ker nudi italijanski parlamentarni sistem več kot dovolj priložnosti za manevriranje, ne le opozicije, temveč tudi vlade.

Skratka, dvoboj med ZSSR in ZDA (z nekaterimi bolj ali manj oklevajočimi zavezniki) za nemško oborožitev postaja vse bolj napet. Obenem pa vodi ta dvoboj stran od poti reševanja nemškega vprašanja in iskanja pomiritve v svetu.

r. e.

PRISPEVEK ZA MLADINSKI LITERARNI NATEČAJ

Silvija Černjava

NEKAJ O STRAHOVIH

Ko so pri Fondačevih povečerjali, so vsi leno kimali okoli mize, le Zorka in Pavlek sta čebljala pri oknu in tiščala nos ob šipo.

«Jutri se pojdeva sankat?» je vprašal Pavlek Zorko.

«Ne vem, če nama bo mama pustila, saj je jutri božič.»

«Škoda, pojutrišnjem bo sneg že skopnel!»

«Ne bo ne, saj še vedno naletaval...»

«Glej, kako velika snežinka!» Pogovor je počasi ponehal. Stara teta in ded sta sedela ob ognjišču. Teta je pletla nogavico ded pa je počasi puhal dim iz stare stare pipice in premišljal o starih časih in dogodkih, ki so se zgodili v njegovi mladosti. Morda je tudi teta kaj takega premišljevala, kajti videti je bila kar deset let mlajša kot navadno.

Anica si je likala ruto. Gorazd je sedel za mizo z očetom in oba sta molčala. Gospodinja je bila zgoraj.

«Anica, koliko je ura?» je vprašal Pavlek.

«Osem.»

«Koliko časa bo treba čakati, da se odpravimo k polnočnici?»

«Še tri ure.»

«Še tri ure?» je vzkliknil Pavlek Zorki.

«Da, tudi Gorazdu je mama dejala včeraj, da je bil pri Drejevih tri ure.»

Otroka sta počasi zlezla z okna in se vsedla na klop ob peči, da so jima noge bingljale.

«Tetka, kaj pleteš?» je vprašala dolgočasno Zorka.

«Petelinu hlače! Kaj me vendar motiš! Pusti me!» je jezno zagodrnjala starka.

«Steje», je rekla tiho Zorka. Nato je bilo nekaj minut vse tiho.

«Si končala, teta?» je drzno vprašal Pavlek.

«Kaj?» je vprašala teta z nekoliko milejšim glasom.

«Če si končala šteti», je ponovila Zorka.

«Kdo pa je štel?»

«Ti!»

«Teta se vikal» se je oglasil oče iz kota. «Kolikokrat vam bom moral še to ponoviti.»

Otroka sta se spogledala. Zorka je skomignila z rameni. Pavlek pa je ponovil.

«Vi ste šteli.» Saj ni moral izgubiti prilike, da začne pogovor. Teta je bila huda. Ali, če si znal napeti pravo struno, je bila kar ljubka ženica.

«Veš, Pavlek, premišljevala sem. Ko boš ti tako star kot jaz, boš tudi ti imel kaj premišljevati. Ko smo bili mladi, kot sta Anica in Gorazd se nismo tiščali doma ob peči na sveti večer. Zbrali smo se pri kaki družini in tam prepevali božične pesmi. Spominjam se, da so naši dedi imeli čudno navado na sveti večer. Mi mladi smo sedeli okoli mize in se živahno razgovarjali. Pazili smo, da smo imeli v svoji sredi kakega tujca, ki naše navade ni poznal. Ded in babica sta sedela na ognjišču. Nalašč smo napenjali pogovor.

«No, danes bomo počakali konja, ki bo skočil iz ognja skozi dimnik v nebo.»

«Kakšnega pa?» so radovedno vpraševali.

«Lep je, ves bel s srebrnim repom», je nekdo odgovoril.

«Točno ob enajstih pride, zato moramo dobro kuriti.»

«Kaj se norčujete z nami? Ali mislite, da vam verjamemo.»

«No, pa boste videli.»

Ko se je bližala enajsta ura, smo bili vsi tiho in buljili v ogenj. Stari ded je nekoliko popraskal po omari in dejal:

«Oh, ti miška ti!» Vsi smo uprli pogled pod omaro. Babica je udarila s kuhalnico po verigi, da je zazvenčalo, ded pa je urno odtisnil konjsko podkev v pepel.

To se je zgodilo tako hitro, da so še vedno vsi gledali pod omaro.

«Ali ste ga videli, konjička. Ravnokar je planil v dimnik. In glejte, tu se pozna njegova podkev!» Vsi so se sklanjali nad lepo izoblikovanim odtisom konjske podkve v pepelu. Ded in babica, pa sta si na skrivnem namignila.

***

«Meta, ali se še spominjaš, kako smo se na sveto noč z vozom prevrnili», jo je spomnil ded.

«Sveti križ božji, kaj bi se lahko takrat zgodilo! Vsi bi bili mrtvi, če bi nas sveto Dete ne obvarovalo!» je vsa preplašena od spomina vzkliknila starka. Domače je pogovor začel zanimati, zato so se nehote bližali peči.

«No, povejte kaj, povejte, oče», je prosila Anica, «saj jih veste toliko, nam pa je tako dolgčas.»

«Povejte tisto, kako vas je vrag gonil», je prosil Gorazd.

«Mir, otroci, mir, saj vam bom povedal!» je veselo odgovoril ded, udobno sedel na klop in si natlačil pipico in pričel:

«Zgodilo se je na zadnji dan starega leta. Bilo je nekaj let po moji poroki. Takrat sem bil še mlad, eh, mlad sem bil in lep! Tisti dan sem napravil prav dobro kupčijo. Lep par konj sem kupil za majhen denar. K sreči sem imel za mešetarja Andreja. Zato sem ga po izvrstni kupčiji povabil v krčmo. Prvi kozarček sva spila na čast najini dobri kupčiji, drugega na Andrejevo zdravje, tretjega na moje in ostale kozarčke, ki so jim sledili, pa za duše v vicah!...

Ali v isti krčmi nisva ostala. Sla sva v drugo, tretjo, dokler se nisem znašel v domači vasi. Z rajnko Beto sva se bila domenila, da bova šla ta večer kam v krčmo. Saj sva bila takrat še mlada in bil je zadnji dan v letu, ko hoče človek, ki vse leto dela in gara, počivati, če se že ne more zabavati. Oh, draga Beta! Bog ti daj v miru počivati! A tisti dan sem bil nate prav zares pozabil. Moralo je biti že jutro, ko sem se poslovil od prijateljev in jo mahnil proti domu. Pridem do prve hiše, imela je zelo majhna vrata. ‚Ta ni naša', sem dejal in odšel. Hodim in hodim, ko pridem do druge; ta pa sploh «kolon» ni imela. ‚Ta tudi ni naša', sem dejal in odšel počasi z dvorišča. Venomer se mi je zdelo, da nekdo stopa za menoj. Jaz se obrnem; nič! Hodim dalje. Spet se obrnem. Nekaj je bilo. Skoro, skoro, bi ga bil videl, a se mi je urno skril za hrbet. Sam vrag je bil za menoj. ‚Eh, videl sem te videl; je vse zastonj, da se skrivaš!' sem mu zažugal. Nenadoma se znajdem pred veliko kolono. ‚O, zdaj pa sem', sem vesel zapel. Videl sem našo lepo kolono, opleteno z brščljanom, in hišni prag. Le-ta pa se mi je zdel, da se v temi preveč blešči. Ko sem bil pred pragom mi nenadoma šine v glavo ‚Beta!'. Hotel sem se počasi splaziti v hišo, a mi ni uspelo. Slišal sem ‚cmok' in znašel sem se do pasu v ‚apnicu' (tako imenujemo jamo v zemlji, kjer imajo apno).

‚A, si me porinil ti!' sem zagrozil onemu, ki je tiščal ves čas za menoj. Polotil se me je strah in sem se začel kobacati na suho. Zelo sem se trudil, kajti ‚oni' me je vedno vlekel nazaj. Slednjič mi je le uspelo priti ven. Vse okoli sem iskal hišo, a je nisem mogel najti. Kaj mi je preostalo drugega, kot iskati dalje. Saj bi ne našel svojega doma, če bi me ne pred nekimi vrati nekdo lopnil z metlo po hrbtu. Spočetka sem sodil, da me je oni, ki me je vso noč zasledoval, a ko sem ugledal pred seboj Beto v nočni srajci in z metlo v rokah, sem vedel, da sem le prišel domov. V hipu sem bil trezen.»

***

Ko je ded končal pripovedovati, sta ga Pavlek in Zorka obsula z vprašanji. Gorazd in Anica pa sta silila vanj, naj pove še katero.

«Zdaj pa ti, Metka, katero povej», se je ded obrnil k sestri.

«Povejte, povejte, teta», je silila mladina.

«No, pa vam bom povedala, kako smo vaška dekleta nekoč prestrašile pogumnega fanta.

Dušan je hodil vsak večer vasovat k Ani v našo vas. Bil je čeden fant, visok in krepak. Malo je bilo takih v vasi. Dušan je bil zelo vraževeren, pa smo se dekleta zmenile, da ga nekega dne pošteno ostrašimo. Sklenile smo, da bomo storile to v noči, ko se mladina zbere ob vaškem kresu. Tista noč je bila resnično lepa, nebo je cvetelo v zvezdah. Bilo je svetlo kot podnevi. Tičale smo za kapelico. Bilo nas je sedem. Oblečene smo bile v dolge črne, nekatere v bele obleke; vsaka je imela metlo v rokah. Čakale smo dolgo, skoro poldrugo uro. Mislile smo, da smo se zmotile in da ga tistega dne ne bo v našo vas, a Ana je rekla, da bo prišel.

Dušan je hodil počasi in potiho. Ko je prišel do kakih pet metrov pred kapelico, se je ustavil, se prekrižal in napeto strmel v temo. Morda je slišal naš smeh in je zato prisluhnil. Ko je za hip prišel bliže, smo ga obkolile. Pri tem smo držale metle visoko nad glavami. Ubogi fant, kako se je prestrašil. Kar okamenel je. Oči so se mu v grozi izbuljile, lasje so se mu naježili, da je kar klobuk odletel. Od strahu si niti zavpiti ni upal.

(Nadaljevanje na 5. strani)

Mladinca si ogledujeta knjige na knjižni razstavi v Barkovljah

ZA LJUBITELJE FILATELIJE

Znamka na čast stoletnice prve telegrafske linije v Avstraliji

Avstrija je izdala znamko za 1,50 šilingov, na čast 150-letnice rojstva slikarja Moritza von Schwinda. Znamka nam prikazuje njegov portret; barva znamke je vijoličasto-rdeča. Ta mesec bo avstrijska poštna uprava dala v promet serijo šestih znamk s pribitkom, ki bo šel v korist dobrodelnim ustanovam.

Poštna uprava zahodnega Berlina je dala v promet znamko za 20 pfenigov v počastitev umrlega berlinskega župana Ernesta Reuterja. Izšla je tudi dopolnilna vrednota frankovne serije za 4 pfenige; prikazuje nam radijsko anteno berlinskega radia.

Zahodna Nemčija je izdala novo frankovno serijo z glavo predsednika republike Teodorja Heussa. Vzhodna Nemčija pa je izdala znamko za 225-letnico rojstva dramatika Lessinga in nove vrednote frankovne serije s slikami o petletnem načrtu.

V Italiji je izšla pretekli teden znamka za 25 lir za propagando za prijavo dohodkov. Znamka je podolgovata, vijoličaste barve, ima na eni strani starodavni denar s sirakuško glavo, ki je naslikana na vseh znamkah italijanske frankovne serije, poleg pa ima povzet paragraf ustave, ki govori o dolžnosti plačevanja davkov.

Finska je izdala letno serijo treh znamk v korist Rdečega križa. Letošnje znamke nam prikazujejo pomoč mladini, pomoč starim osebam in pomoč slepcem. Ena znamka je izšla na čast stote obletnice rojstva profesorja za telesno vzgojo Ivara Wilksmana, «očeta telesne vzgoje na Finskem». Znamka prikazuje njegov portret.

Avstralija pa je izdala znamko na čast prvi stoletnici uvedbe prve telegrafske linije v Avstraliji. Znamka nam prikazuje telegrafski drog, v ospredju pa je viden Morsejev aparat.

Poštna uprava Sovjetske zveze je izdala znamko za 50. obletnico ustanovitve ruske komunistične stranke; znamka prikazuje Leninovo glavo. Ena znamka, ki nam prikazuje otroke, ki gradijo miniaturni nebotičnik je bila izdana za propagando za organizacijo pionirjev.

Med Američani je filatelija zelo razvita. Ameriški strokovnjaki so sedaj izračunali, da so ameriški vojaki med drugo svetovno vojno pokupili v Evropi za 20 milijonov dolarjev znamk.

Revija «Stamp Collector's Annual», ki izhaja v Londonu objavi v začetku vsakega leta seznam desetih najlepših znamk, ki so bile izdane v celem svetu. Najlepše znamke — po mnenju te revije —, ki so bile izdane v letu 1953 so naslednje: znamka za kroniranje kraljice Elizabete II., ki je bila izdana v vseh angleških kolonijah, vrednota za 1 d izdana v Avstraliji ob priliki kronanja Elizabete II., znamka za 1 šiling, ki spada v sklop nove angleške frankovne serije, nove japonske letalske znamke z naslikanim Budo, vrednota za 30 frankov, izdana v Franciji za «visoko modo», turška vrednota za 40 kurus, iz serije o 5. stoletnici padca Carigrada, švicarska vrednota za 20 rapenov iz serije o gorski pošti, vrednote nove frankovne serije Portugalske, vrednota za 2,50 frankov iz luksemburške serije «Echternach» in vrednote nove italijanske frankovne serije «la Siracusana». Kot se vidi je seznam precej subjektiven, saj so med desetimi znamkami kar tri angleške.

V Namurju v Belgiji bodo postavili spomenik kralju Albertu, ki je v prvi svetovni vojni junaško vodil svoj mali narod v boj proti Nemčiji. Belgijska pošta bo izdala serijo treh znamk s pribitkom, ki bo šel v korist postavitve tega spomenika. Serijo treh znamk s pribitkom bodo pa izdali v korist postavitve spomenika političnemu jetniku v Breendonku. Slično serijo so že izdali pred tremi leti.

Pred časom smo objavili okviren program italijanskih emisij za tekoče leto. Tega programa pa se italijanska poštna uprava ne drži. Nekatere izdaje so kar črtali, izdali pa so nekaj drugih znamk. Predvidevana ni bila znamka za propagando za objavo dohodkov; prav tako je bila nobena znamka za milanski velesejem.

ANGELO CERKVENIK

JUNAK TINČE

Skrjančev Tinče s Planine je bil, čeprav žele v osmem letu, junak, da nikoli tega. Ko so njegovi tovariši občudovali sosedovega Urha, ki je globoko iz doline kar na plečih prinesel težko vrečo moke na Planino, se je Tinče prezirljivo zmrdnil, češ da bi on lahko tako vrečo kar z mezincem dvignil. In bal se ni nikogar. O ne, njega ne bi bil Martin Krpan tako pomel, kakor telebanastega Brdavsa... Tudi črnosrajčnike, ki so se petelinili po naših krajih, bi bil napodil, da bi se bilo za njimi vse kadilo! Škoda, da je tedaj bil še v plenicah! Vsa bližnja in daljna okolica je vedela, kakšen gromozanski junak je Tinče. Doma so si zaman prizadevali, da bi mu izbili iz betice vsaj trohico junaštva...

Pa je prišel pred nekaj dnevi spet pogledat svojega junaškega nečaka ujec Vato s Krasa, ki je bil pravi, zaresni Martin Krpan, visok, da je moral, kadar je stopil v hišo, skloniti glavo, širok in plečat, da bi mu na ramah lahko udobno sedela dva Tinčeta. Pa njegove roke! Oj, te strašne roke! Ujec je prišel, mogočno pomigljal z velikanskimi brki in izvlekel iz globoke bisage vrečko rozin ter zaprosil sestro Marino, Tinčetovo mamo, naj mu skuha štruklje, zakaj nihče na svetu ni znal — se je bahal Tinče na vasi — skuhati tako dobrih štrukljev, kakor njegova mama.

Ko je Tinče zagledal ujca, je — zbežal na peč. Nikakor mu ni hotel seči v roko. Ujec je namreč imel čudno navado, da je človeka malce prekrepko pozdravil. Ujec je Tinčeta samo pogledal, se posmehnil, nato pa se je usedel pred hišo in se sončil.

Tinče je urno skočil s peči, stopil k mami, ki je mesila štruklje, in jo vprašal: «Mama, ali bo tudi zame kak štrukelj?»

«Nak, Tinče, si že tako in tako prevelik in prenevaren junak! Sicer pa», je hudomušno dodala, «če bo ujcu ostal kak štrukelj, ga dobiš ti. Ne vem pa, Tinče, le zakaj se ujca tako bojiš, da jo koj, ko se prikaže, popihaš na peč!»

«Bojim? Jaz — bojim?» se je Tinče razpetelinil. «Niti v sanjah ne! Saj veš, ujec ti stisne desnico, da ti prsti kar pomodrijo. Moral bi mu vrniti milo za drago, lahko bi mu izza nohtov pricurljala kr... In to bi ne bilo spodobno...

Ujca, ki je sedel poleg ... prtih vežnih vrat — in ... imel tenkoslušna ušesa ka... ovčarski pes — so zazr... prsti...

«Ti bahaško gobezdalo ... le počakaj, še danes se p... meniva...» je zamrmral ... se dvignil in stopil v vež...

Tine pa spet — smolč... peč.

O, kako prijetno je zdaj... lo, ko je mama polila ... lje z razbeljenim ... Kako mamljivo je zadi...

Mama je položila na ... javorovo mizo zvrhano ... do štrukljev in vilice. K... zapeljivo se je kadilo p... de! Ujec si je pripra... se obliznil in vzel vilice ... roke. Kako pridno je ... po štrukljih.

«Marina», je pohvalil ... sestro, «pa ima le Tinč... Nihče na vsem širokem ... ne zna napraviti tako ... štrukljev kakor ti».

In je spet nabodel ... na vilice, ga spet ... se mu prilizoval, ... tavljal, da mu je ... da ga mora pojesti, ... da ga najrajši samo ... pa — žal drugače ne ... da bi se zameril ... strici...

Tine je ležal na peči ... goval vrat, kakor da ... hotel stegniti s peči ... zo, kar pa nikakor ... Ujec je poškilil proti ... tu in se namrdnil: «... če, kaj pa tako stegu... saj nisi gos!»

Tinče je štel in srce ... krvavelo, zakaj ujec je ... goltnil že šestnajsto... bo katerega pustil? ... vedno ne. Glejte ga! ... najstega, ojej, že osem... ga neusmiljeno nabada ... lice! Pri triindvajsetem ... ujec postal nekam otožen ... lo otožen. Njegov globok ... je malone ihtel, ko je ... del na vilice predzadnji ... kelj: «Kako hudo mi je, ... ste vendar izginili tako ... tro?! Tako malo vas je ... malo!» je tarnal in že ... ginil v njegovo nenasi... lo predzadnji štrukelj, ... je nabodel na vilice ... njega... Zadnjega! Drago ... je visoko. V oko mu je ... pila solza, kajti skleda je ... la prazna. Že je odprl ... že je hotel hlastniti po ... tedaj pa, tedaj je Tinče ... tresljivo zarjul: «Mama, ... ma, poslednjega bo pojedel ...

«Kaj praviš?» se je ujec ... k Tinčetu. «Ali bi ga ... jedel ti? Nisem vedel, ... nisem vedel. No, le ... semkaj, sezi mi v desnico ... ti ga bom dal!»

Tine se je skobacal s ... in, za junaka, kakršen je ... precej plaho segel ujcu ... ko. Zavrisnil je, čeprav ... ni izza nohtov pogledala ... kapljica krvi.

«No, pa naj bo, le ... ga, Tinče!»

In tako je Tinče ... joč in ves v solzah ... njaško zmlel poslednji ... kelj.

Poslej je govoril ... svojih junaštvih bolj ... vidno...

ZA LJUBITELJE FILATELIJE

Ameriški srednješolci prostovoljni gasilci

V državi Missouri (ZDA) in tudi v drugih državah so gozdne uprave izposlovale pri šolskih oblasteh dovoljenje, da lahko vodijo srednješolce višjih razredov in jih usposobijo za gašenje gozdnih požarov. Danes predstavljajo srednješolci kot organizirani prostovoljni gasilci izdatno pomoč pri gašenju požarov.

V oktobru in novembru 1952 so izbruhnili v državi Indiana, kjer 40 dni ni deževalo, veliki gozdni požari, ki so uničili 7.000 ha gozdov in drugih nasadov. Na pomoč so prihiteli srednješolci. Brez njih bi bila škoda lahko še enkrat tolikšna.

V Virginiji so organizirali 9000 starejših srednješolcev v 728 oddelkih prostovoljnih gasilcev. Tudi v Texasu, Floridi in Ohiu so se dobro izkazali. V Indiani so izurili poklicni gasilci za gašenje požarov 24.000 učencev in učenk višjih srednjih šol.

MLADINA IN ZADRUŽNIŠTVO PO RAZNIH DRŽAVAH NA SVETU

Nekatere organizacije zadružnikov vzgajajo svoje člane za zadružnike, druge pa skrbijo predvsem za zabavo - Francozi še brez posebne organizacije za zadružnike

Ideja zadružništva je lepa in stara in zato ni čudno, če se je mladina že davno oklepala te ideje. Prav zaradi tega so po vsem svetu organizirane tudi mladinske zadružniške organizacije, ki imajo predvsem nalogo, da v mladini vzgajajo in gojijo zadružniškega duha in smisel za zadružništvo.

Organizacije mladih zadružnikov imajo zelo različne programe; nekatere vzgajajo svoje mlade člane za zadružnike, druge pa se v prvi vrsti bavijo z zdravo zabavo mladine. Take organizacije imajo v Avstriji, Veliki Britaniji, Kanadi, Danski, Finski, Franciji, Nemčiji, Nizozemski, Pakistanu, Svedski, Švici, celo v Tanganjiki, ki je soseda daleč po svetu znane Kenije.

Kako v posameznih državah gledajo na ta gibanja, je zelo zanimivo. Tako imajo na primer Avstrijci zadružno organizacijo, ki je bila l 1950 podrejena centralnemu organu avstrijskih zadrug in skrbi poleg zabave članov tudi za njihovo zadružno vzgojo. Člani se morajo učiti, kako se zadruge vodijo in upravljajo, učijo se celo raznih administrativnih poslov. Belgijci pa so mnenja, da je mladinska organizacija, ki deluje neodvisno od raznih zadružnih organizacij, najprimernejša za širjenje zadružne ideje in da naj treba vzpostavljati posebnih zadružnih organizacij za mladino. V tem imajo Belgijci slično stališče, kakršnega je zagovarjal zadnji plenum centralnega komiteja jugoslovanske mlad. organizacije. Kot poizkus pa so Belgijci organizirali mladinsko zadružno podjetje za nabavo športnega materiala in opreme.

ZADRUŽNIŠTVO NA EVROPSKEM SEVERU

Na našem severu so zadružne organizacije razvite predvsem na Finskem, Danskem in v Svedski. Na Finskem mladina nima posebne zadružne organizacije, pač pa organizacije odraslih vključujejo v svoje vrste mlade člane in skrbijo, da ti čim bolj aktivno sodelujejo pri delu organizacije. Na podeželju imajo posebne poljedelske klube, kjer gojijo idejo zadružništva; te klube podpirajo finske zadružne organizacije tudi materialno. Poljedelski klubi so večkrat organizatorji raznih kmečkih zadrug za nakup in prodajo hodisi pridelkov, hodisi strojev.

Zanimivo je, da tudi Danci zastopajo enako stališče, kakršnega zastopa naša organizacija, da namreč nima smisla vzpostavljati posebnih zadružnih organizacij za mladino. Tudi Danci raje delajo v okviru obstoječih mladinskih organizacij. Zadružništvo, ki je na Danskem zelo razvito, uživa velik ugled in smatrajo delovanje v kakršni zadružni organizaciji na Danskem za važen del splošne izobrazbe.

Svedi prav tako nimajo posebne zadružne organizacije, čeprav je na Svedskem zadružništvo doseglo tak obseg, da je v nekaterih industrijskih panogah zadružna industrija najvažnejši činitelj v državi in da more vzdržati vsako konkurenco. Tudi švedske zadružne organizacije dosledno delujejo s pomočjo obstoječih mladinskih organizacij, ki so vedno pripravljene svojemu članstvu tolmačiti pomen zadružništva za Svedsko. Mladinske organizacije na Svedskem prirejajo posebne tečaje, na katerih obravnavajo probleme zadružništva. Mladinskim organizacijam pomagajo predvsem Svedska zadružna zveza in organizacija švedskih posestnikov. Zanimivo je, da so na pobudo zadružne organizacije vpeljali pouk o zadružništvu tudi v višjih razredih osnovnih šol. Tudi v srednjih šolah predavajo profesorji o tomenu zadružništva.

ŠVICARJI IMAJO MLADINSKO ZADRUZNO ORGANIZACIJO...

Sedemnajst let že deluje v Švici organizacija mladih zadružnikov, ki je v zadnjih letih zabeležila znaten porast članstva. Organizacija ima svoj nacionalni komite in kongres. Švicarji so odigrali vodilno vlogo tudi pri vzpostavljenju mednarodne organizacije mladih zadružnikov.

...FRANCOZI PA JE NIMAJO

Poizkusi, ki so jih začeli Francozi že pred zadnjo svetovno vojno, se po končani vojni niso ponovili in Francozi so še danes brez posebne mladinske organizacije za zadružnike. Vendar si številne organizacije zadružnikov prizadevajo, da bi mladino pritegnile v delo zadružnih organizacij starejših. Posebna šolska zadruga ima nalogo, da vzbuja in razširja idejo zadružništva med šolsko mladino.

A NA DRUGIH KONTINENTIH?

Združene države Amerike prednjačijo v številu zadružnih organizacij. Posebno so razširjene mladinske zadružne organizacije v poljedelskih predelih, kjer jih v glavnem vzdržujejo razne farmarske organizacije. Podobno kakor v Nemčiji so tukaj precej razširjene organizacije, ki vzgajajo mladino v zadružnike — potrošnike. Te mladinske zadružne organizacije vodijo potrošnike zadružne organizacije starejših in imajo precejšnje število članov.

V Pakistanu v Aziji je zanimanje za zadružništvo zelo veliko, vendar vse kaže, da je zanimanje med indijsko mladino in mladino Burme znatno večje. Krajevne mladinske organizacije so začele širiti idejo zadružništva, ki bi mogla odigrati v teh zaostalih deželah veliko vlogo pri njihovem dvigu in razvoju, ker bi mogel narod na ta način še bolj zbrati svoje sile in vsa razpoložljiva sredstva in se čimprej izkopati iz zaostalosti.

V Tanganiki, ki je angleška kronska kolonija in soseda nemirne Kenije, je začelo v zadnjih letih med Črnci zelo rasti zanimanje za zadružništvo.

PRAVLJICE, PESMICE IN UGANKE ZA NAŠE NAJMLAJŠE

ZVIJAČNI KMET

Nekoč je živel kmet, ki je dobro pital svojo svinjo. Leta se je močno zredila. Na semnju so se ljudje ustavljali in se čudili, kako tolsta je. Mnogi so jo hoteli kupiti, kmet pa, ki je bil prevejan, je pomislil: «Ne bi si hotel zavoljo te svinje nakopati sovražnikov. Prav tako pa tudi ne bi hotel, da bi zastran nje prišlo do prepira. Vsem bom obljubil, in ko bodo videli, da resno mislim, bom od vsakega vzel denar». Rečeno - storjeno. Svinjo je prodal dvanajstim kupcem. Potem je pohitel, ves zadihan, k advokatu Azeccagarbugliu in mu dejal:

«Usmilite se me in mi pomagajte, gospod doktor!»

«Kaj je?»

«Poslušajte! Raztresen sem, pa sem prodal isto svinjo večkrat. Poglejte, tu je tudi denar. Zdaj ne bi hotel končati pod ključem, ker sem poštenjak. To bi škodilo mojemu ugledu. Kaj mi svetujete?»

«Dragi moj, dal ti bom svet, če mi obljubiš pol svinje».

«Ali vam ne bi zadostovala gnjat?»

«Kaj pa še! Ali privoliš, ali...»

«Drži! Pol svinje je vaše».

«Torej poslušaj. Ko bodo kupci prišli k tebi, se delaj, kot da ne znaš šteti do pet. Menili bodo, da si nor in odšli. Ko bodo poslej prišli k meni jim bom na voljo».

Kmet je ubogal advokatov svet in vsi kupci so prišli zatem k advokatu, da bi jim le-ta povedal, kaj naj store. Toda gospod Azeccagarbuglio se jim je posmehoval:

«Mar ne veste, da je ta kmet na pol nor? Saj to ve že vsa dežela! Lepo ste nasedli! Lahko bi še slabše! Pojdite domov, v prihodnje pa bodite opreznejši!»

Minil je en dan, minila dva, advokat pa ni dobil polovice obljubljene svinje. Sobota je bila tu, v nedeljo pa je pričakoval, da bosta prišla na kosilo načelnik pošte, lekarnar in sodnik. Okrog osmih zvečer je odšel z doma in se napotil proti hiši svojega novega klienta. Zazvonil je in čez dolgo časa se je prikazal gospodar na podstrešnem okencu.

«Kdo je? Niti v tem nočnem času ne dajo človeku miru! Najbrž bo kakšen potepuh...»

«Ti si potepuh, prevarant, ti! Kaj je z mojo polovico?»

«Kaj jaz vem o tvoji polovici? Prvikrat slišim o tem».

«Na svinjo mislim».

«Ta mora biti pa že pijan. Zdaj govori o svoj polovici, zdaj spet o svinji. Kdo bi se tu znašel?»

«Ali bova že enkrat končala vse to?»

«Kar se mene tiče, lahko zaključim, kot bi mignil. Po mojem mnenju bi morali biti norci v norišnici, ne pa, da se prosto potepajo po deželi».

Brž ko je to rekel, je kmet zaprl okno in se vrnil v postelio.

Advokat še zdaj čaka.

Toskanska narodna pripovedka

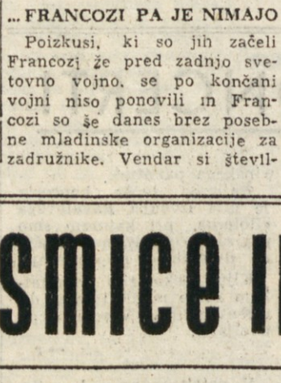
Prvič v gledališču

Že dolgo si je Milan želel iti v gledališče. Vsak dan, ko je šel iz šole, je dolgo postajal pred razglasnimi deskami, na katerih so bile objavljene predstave, in je občudoval slike.

Vsakokrat je dolgo prigajnal sestro, naj mu pripoveduje o delu, ki ga je gledala. Vse igralce je že poznal. In kadarkoli je šel mimo njih, je s strahom snel kapo in jih pozdravil.

«Dober dan...»

In, glejte, sedaj se mu je ponudila priložnost, da bi tudi on videl pravo gledališče. Učiteljica je nekega dne dejala: «Jutri bo v gledališču predstava za vas. Kdor hoče iti, naj jutri prinese denar».

Milan je ves večer prosil očeta, naj mu da denar. Dobil ga je. Nihče ni bil srečnejši od njega. Ves večer je samo govoril o tem, kako bo šel v gledališče. Celo v postelji je sanjal o igralcih in o gledališču...

Naslednji dan je bil prvi pred šolo in čakal svoje prijatelje. Stal je na čelu dolge vrste dečkov in deklic in je prvi vstopil v dvorano. Obstal je ves presenečen. Ni mislil, da je tako lepo.

Prebil je dve uri ko v snu. Igralci na odru so igrali junake iz Prve vstaje. Milan je vedel za hajduka Stanka. Toda šele sedaj je videl, kako hraber človek je bil. In ko je Stanko padel... Milan si je z roko brisal solze.

Mar je moralo biti tako, mu je šinilo skozi glavo. Žal mu je bilo, da bi vstal s sedeža, na katerem je sedel. Rad bi še gledal. Toda zavesa se je spustila in tako tudi ostala. Nič ji ni bilo mar Milanovih želja. In tudi on je moral, vesel in žalosten, vse v istem hipu, zapustiti prazno vrsto stolov. Vesel je bil, da je videl pravo gledališko predstavo; žalosten — ker se je moralo res tako končati.

Zvečer je dolgo pripovedoval očetu, kako je bilo v gledališču, kako je Stanko ubil enega, pa drugega Turka. Kako je dajal poguma celi četi... In kako je na koncu padel.

A. O.

UGANKI

Kdaj nosi popotnik
ki v daljo hiti,
spredaj trebušek
in zadaj oči?

(*Kadar se gre proti vzhodu*)

Drobcen sem, črn sad,
vendar me star in mlad
človek uživa rad.

(*Borovica*)

PO TEM ZNAMENJU JIH SPOZNAMO

Pripovedujejo, da v zelo starih časih na Kitajskem še ni bilo oslov. A živel je nekje trgovec, ki je v daljnih pokrajinah le kupil enega — zelo rejenega in zelo neumnega. Natovoril ga je v čoln ter ga pripeljal v domovino. Tu ga je spustil, naj se pač pase, kjer hoče.

Kmalu je osla zagledal tiger. Ustavil se je, pomislil in dejal sam pri sebi:

«To je velika, dobro pitana zver — najbrž je zmaj. In kako dolga ušesa ima!»

Skril se je med drevje in prihuljeno oprezoval. Nenadoma je osel dvignil glavo in mogočno zarigal. Bil je to strašen glas in tiger se je na smrt prestrašil. Zbežal je v goščo in zopet ugibal: «Kdo ve, ali bi me ta zver lahko požrla?» Dolgo je čepel v grmovju ter se tresel od strahu. Nato je zopet oprezoval. Osel se je sprehajal po pašniku in tu in tam pomulil malo trave. Tiger je spet zbral nekaj poguma in se priplazil bliže. Ko pa je le uvidel, da se mu ni nič zgodilo, je racal na pašnik in komaj slišno zarenčal:

«Guuuuh...»

Osel je poskočil, pomigal z ušesi ter zopet glasno zarigal.

«Eeeh, najbrž si precej neumen, ko se razburjaš za tako malenkost!» je pomislil tiger ter vnovič in še močneje zarenčal.

Tedaj je osel v divji jezi začel poskakovati po travniku in brcati z zadnjimi nogami v zrak.

«Ah!» je vzkliknil tiger. «Nekoliko te že razumem. Tvoja neumnost je v tvoji trmi!» in skočil je na osla ter mu pregriznil vrat.

Od vseh časov se osli brez vzroka razburjajo in kadar jih skušamo spravljati k pameti, otepajo z zadnjimi nogami. Po tem znamenju jih tudi poznamo.

SKOPUH IN GOSTILNIČAR

Živel je bogataš, ki je bil velik skopuh. Tako skop je bil, da si še hrane ni privoščil. Zelo je rad jedel pečeno ribo, toda ker se mu je zdelo škoda denarja, je ni nikoli kupil. Jedel je vedno le suh riž. Da ga je laže jedel, je imel navado hoditi k sosedu gostilničarju pred vrata in vdihaval dišeče hlape iz njegove kuhinje, največkrat vonj pečene ribe.

Gostilničar je bil jezen na skopuha, ki ni nikoli ničesar kupil in je sklenil maščevati se: napisal je dolg račun in ga nesel skopuhu.

«Pozdravljen, sosed! Nos se že lep čas hrani ... ji kuhinji. Tu je račun, čaj, kar si dolžan» je ... skopuhu.

«Pravv, se nasmeh... puh. «Zena, prinesi ... mošnjo z zlatniki!»

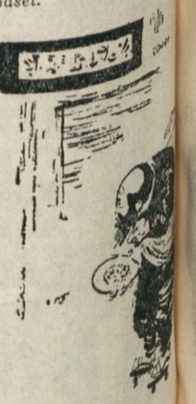
Gostilničar je bil srečen in mu je bilo ... da ni napravil še več... čuna.

«Takole», je dejal ... ko mu je žena prines... njo. «Slišiš, dragi sos... ženketajo zlatniki v ... je vprašal, ko je pore... njo.

«Slišim», je blaženo ... ril gostilničar.

«Torej sva bot. ... jih odličnih pečenih ... obilno poplačan z ... mojega zlata», je ... puh.

Gostilničar je ... odšel.

Silvija Cernjava

Nekaj o strahovih

(Nadaljevanje s 4. strani)

Začele smo plesati okrog njega najbolj divje kot smo mogle. Nekajkrat je hotel uiti iz kroga, a vsakokrat smo ga ustavile. Nič nismo govorile, kajti utegnil bi katero od nas spoznati po glasu. Ker divjega plesa le nismo hotele končati, je pokleknil na tla in začel moliti. Tedaj se nam je zasmilil in v divjem begu, kot smo prišle, smo ga tudi pustile samega.

Ko je ponehal šum, se je dvignil in jo odkuril kot blisk nazaj proti vasi.

Ko sem šla naslednje jutro v vas po vodo, me je ustavila stara ženica in me skrivnostno nagovorila: ‚Ali veš, da so sinoči, na kresno noč, coprnice plesale okoli Kovačevega Dušana?' ‚Kje pa?' sem se delala nevedno. ‚Tam pri kapelici. Še staro metlo so tam pustile. Gotovo pridejo nocoj ponjo. Bog obvari, da bi šla danes ponoči tam mimo! Lahko bi tudi tebe odnesle. Pa če jih vidiš, se kar prekrižaj, kot je napravil Dušan; takoj bodo izginile'.»

***

«Ali je bilo to res?» je vprašala vsa prestrašena Zorka.

«Res, res!» je pritrjevala teta.

«Ali so bile to zares coprnice?» je vprašal Pavlek, ki je ves čas pozorno poslušal.

«Kakšne coprnice! Če je pa ves čas pripovedovala, da je bila vaška dekleta!» je nejevoljno odgovoril Gorazd.

«No, sedaj pa vam bom jaz eno povedal», se je ponudil gospodar:

«Slišali boste, kaj je videla Polona neko jutro, ko je vstala.»

«No, povej, čeprav sem jo že menda slišal», je mrmraje in kadeč s svojo pipico pristavil ded.

«Ura je zvonila. Stara Polona se je vzravnala na postelji in sedla. Poiskala je vžigalice pod blazino in prižgala svetilko. ‚Pet in pol' je zagodrnjala, vrgla obleko nase, si nataknila raztrgane copate in vstala. Odprla je vrata na mostovž in uprla pogled v jasno nebo. Tu pa tam se je še vedno videl kak oblaček. ‚Danes bo pa vreme lepo', je sama pri sebi pripomnila.

Ko je šla po stopnicah dalje, je ugledala na dvorišču malega paglavca. Kratke hlače je imel z eno samo naramnico. Bosonog je bil in oblečen v ohlapen jopič. ‚Kaj pa delaš, paglavec, tako zgodaj? Domov pojdi!' ga je nejevoljno ogovorila žena. A dečko je molče tiščal roke v žepih. Polona je odklenila vrata in stopila v kuhinjo. Vzela je lonec z omarje in šla spet ven. ‚Nos si raje obriši', je zavpila na trdovratno molčečega janta.

Otrok je dvignil roko k obrazu in si z rokavom obrisal nos.

‚Nesnaga nemarna, ne...' je vpila Polona. A ni še dokončala stavka, ko je opazila, da postaja dečko vedno večji. Na nogah so se mu pojavili škornji, na glavi klobuk. Tudi brada in brki so mu zrasli na obrazu.

Polona je stala vsa preplašena na pragu z loncem v rokah. Strmela je v velikana, ki se je še kar naprej večal.

‚O, joj' je vzklikala, ko je imel mož že glavo med oblaki in je bil prozoren kot meglica.

‚Jure, Jure', je klicala Polona sina. ‚Glej ga, glej ga!'

Sin je pritekel iz sobe na pol oblečen.

‚Kaj je, mati?'

‚Kako velik mož je bil tukaj sedaj! Velik kot gora', je pravila začudeno, ker ga sedaj ni bilo več.

‚Beži, beži, ti vedno kaj vidiš', je zaničljivo rekel sin in nemarno šel v sobo.»

***

Ko je gospodar končal je vzdihnila teta: *«Ta je pa stara!»*

«Ne, jaz sem jo prvič slišala», je odgovorila Zorka.

«Tudi jaz», je dodal Pavlek.

«No, teta, saj boste še katerc povedali, kajneda?» je poprosila Anica.

«No, vam bom povedala, zakaj sem ostala tetka.»

Gorazd je pogledal na uro in uščipnil Anico.

«A... a... a...»

«Kaj pa je», se je oglasila gospodinja.

«Enajst in pol», je odgovoril Gorazd.

«Povejte hitro, teta, hitro!» so vsi vprek govorili.

«Nekoč sem se hotela pozaliti iz svojega janta, zato sem zvečer postavila bučo na svoje okno in ga je tako ona pričakovala namesto mene. Tisti večer je še prišel, a zadnjič.»

Vsi so se zasmejali, tudi teta.

OD ŠTIVANA DO ŠKOFIJ

POMLADNI SPREHOD V MILJSKE HRIBE

Zaradi hude zime je vsa rast v zaostanku - Nekoč v Koroščih (Sv. Barbari) sami Slovenci, danes dva italijanska učitelja po delni zaslugi kominformistov - Še o krivičnem razdeljevanju odškodnin za škodo med zimo

Pomlad je že, a lepih dni je še malo. Meščani si želijo lepe pomladi, saj je bila zima huda in dolga, še bolj pa si želijo lepega vremena naši kmetje, ker so zelo zaostali z delom na polju. V prostem času in lepem vremenu se meščani sončijo, posedajo pred kavarnami, ali pa gredo na kratke izlete v okolico. Otroci skačejo in se igrajo na trgih, v parkih in v stranskih ulicah. Tržaška «mularija» ima opravka s «ščinkami», na deželi pa ni časa za to. Delo, delo, povsod kliče delo in delajo odrasli in nedorasli, vsak po svojih močeh.

Ko se ob prvem pomladanskem soncu prebuja narava, je lepa tržaška okolica, ves obalni pas od Milj do Devina. V sončnem dnevu je prijetno zapustiti mesto vsaj za malo časa, vidiš cvetoče manjdeljne in breskve, lepo obdelane njive in urejene vinograde. Prijetno je tudi, če moraš na deželo po službeni dolžnosti, da vidiš naše ljudi, se z njimi pogovoriš o njihovem delu, o potrebah in skrbeh, da boš vse to skupaj zbral in napisal. Te dni so prišli na vrsto Miliski hribi. Nismo obiskali vseh vasic, ker bi bilo treba več časa, saj se zamudiš zdaj pri enem, zdaj pri drugem, če hočeš kaj izvedeti. Pa se bomo v kratkem še vrnili in obiskali tudi druge vasi, ko bodo zacvetele češnje in bo med Miljami pokrajina vsa bela od cvetja.

Pri prvih hišah v Miljah obrneš na levo po strmem klancu. Ob začetku ni cesta prav lepa in jo zdaj popravljajo. Po hudih ovinkih prispeš h Koroščem, ali, kakor zdaj pravijo, k Sv. Barbari. Vas je pravzaprav nad cesto, čedne hišice se vrstijo na sončni strani, starejše zgradbe so pa bolj na vrhu, od koder je lep razgled na Milje, morje in Trst, na Zavlje in Breg.

Staro šolsko poslopje v Koroščih bo kmalu odslužilo

...saj so že začeli graditi novo

NOVA SOLA

V vasi so skoraj izključno Slovenci, pred prvo svetovno vojno ni bilo pri Koroščih nobenega Italijana, nekaj se jih je priselilo pod Italijo, nato pa še po zadnji vojni. Prebivalci se preživljajo s kmetijstvom, nekateri pa delajo v Miljah in v Trstu. Imajo več trgovin in nekaj gostiln, malo cerkvico nad vasjo, elektriko in vodovod.

Šola je v zasebni zgradbi, zdaj pa so začeli zidati novo. Zaradi nove šole pa je zlasti v Elerjih, kakor so nam povedali, precej nezadovoljstva. Ko so namreč delali načrt, so pravili, da bodo zgradili šolo pri ovinku med Elerji in Koroščami, tako da bi imeli enako razdaljo do šole otroci iz obeh omenjenih vasi. Iz neznanih vzrokov pa so pozabili na to obljubo in bo nova šola stala pri Koroščih. Zdaj se stavba šele dviga iz temeljev, vse naokrog je polno kamenja, ki ga vozijo iz kamnolomov iz spodnje doline.

Na poti pobira domačin srednjih let drobce opeke. Ravnokar je končal z delom, zato malo pokramljamo z njim. Pozimi je tudi tod zelo razsajala burja in poškodovala strehe. Seveda, tu na griču je imela prosto pot in ni prizanašala. Židarji so popravili streho, gospodar pa ima dela vrh glave v vinogradu in na njivah.

SLOVENSKI OTROCI V ITALIJANSKI SOLI ZARADI «INTERNACIONALIZMA»

Iz bližnje stavbe je slišati glas italijanskega učitelja, ki sprašuje učence in jih svari, naj bodo mirni. Zanima nas, kako je s šolo in s poukom. Domačin nam pove, da so imeli v vasi najprej samo slovensko šolo, leta 1915 je CM družba postavila tu svojo šolo. Ko je prišla Italija je bilo slovenske šole konec. Zdaj imajo dva slovenska in dva italijanska učitelja. Kako to, saj je vendar v vasi le malo Italijanov? Tako je pač v Miljskih hribih, kjer imajo kominformisti v rokah škarje in platno in marsikateri Slovenec pošilja zaradi «internacionalizma» svoje otroke v italijansko šolo. Zaradi kominformovskega izdajstva je zamrlo tudi slovensko kulturno življenje v vseh slovenskih vaseh v Miljskih hribih. Z grenkim humorjem nam je to kominformistično politiko označila kmetica v Elerjih. Tako je rekla: *«Kominformovski „kapoti" so zadovoljni, da naši ljudje pošiljajo otroke v italijansko šolo, ker „nočejo" Italije».* Da, taki so kominformovski voditelji. Pravijo, da nočejo povratka Italije, tako trobijo na vse vetrove, njihovo delo pa pravi drugače.

Elerji so na grebenu hriba, ki se dviga nad Skofijami. Od tod imaš lep razgled na Koper, morje in Istro, pod vasjo teče demarkacijska črta med cono A in cono B. Tudi tu so večinoma kmetje, a pozna se, da je zemlja bolj skopa kot v dolini. Marsikateri domačin dela v Miljah in v Trstu, ker se s samo kmetijo ne bi mogel preživljati; še tako gre na trdo.

TAKE KRIVICE SE NE POZABIJO

Tu so se nam pritožili najprej zaradi krivic pri razdeljevanju odškodnine zaradi lanske toče, ki je popolnoma uničila grozdje, poškodovala krompirjeve nasade in grah. V Elerjih so dali petim domačinom po 20.000 lir vsakemu. Pri dodeljevanju odškodnine pa je šlo le po osebnem prijateljstvu in strankarskih simpatijah, tako, da je n. pr. dobila 20.000 lir tudi oseba, ki ima le nekaj njivic in pridela le nekaj litrov vina, medtem ko ni dobil niti «ficka» kmet, ki je zaradi toče zgubil več kot 20 hl vinskega pridelka. Take krivice kmet ne more pozabiti!

VODOVOD V ELERJIH IN SLABE CESTE

V Elerjih jih že skrbi tudi zaradi vode. V vasi sicer imajo vodovod, javno pipo in pralnico. Povedali so nam, da pozimi ni bilo sploh vode v pralnici. Morda je zmrznila, ali so jo zaprli? Zdaj jo imajo že nekaj dni. Lani jim je voda primanjkovala med poletjem. Iz pipe je tekla le zjutraj od 7. do 8. ure. Kdor je utegnil, jo je imel nekaj, drugi pa si je moral pomagati, kakor je vedel in znal. Zaradi tega bi si marsikdo rad napeljal vodo v hišo, a bi stalo preveč, ker ni vodovodne napeljave po vasi. Pred tremi leti so sicer obljubljali, da bodo postavili bolj široke cevi tudi po vasi, pa so pozabili na obljube.

Omenimo naj še ceste v Miljskih hribih, čeprav smo o njih že večkrat pisali. Le ena cesta, to je glavna cesta, ki veže Milje s Koroščami, je v dobrem stanju, čeprav preozka, druge pa, bolj kot so daleč od Milj, bolj so zanemarjene. Dejstvo je, da od vseh občin ima prav miljska občina najslabše ceste.

Ob tem času je po navadi v Miljskih hribih več cvetja, več zelenja in več zelenih travnikov, letos pa je, kakor povsod, tudi tu pomlad zelo v zamudi. Grah je komaj zlezel iz zemlje in šele zdaj sadijo kmetje krompir. Zaradi pozne pomladi bo vse zamudilo, delo in pridelek, grah, krompir in sadje.

A. B.

Pogled na Korošce (Sv. Barbaro) v Miljskih hribih

Krivično ocenjevanje vojaške škode Prečencem

Prosim, priobčite sedaj nekaj več vrst iz naše vasi: Prečenci se ne uvrščamo med napredne kmetovalce, a niti ne med one, ki bi se ne zanimali in bi zanemarjali svojo zemljo, čeprav ni pri nas, izvzemši enega, samostojnih kmetov in so vaščani odvisni od zaslužka. Lani smo svojo zemljo skrbno obdelali in bili z uspehom precej zadovoljni. Tudi letos jo bomo, le zakasnili smo že precej, a primerno delovno silo in tudi vprežno živino je težko dobiti. Ker se reja volov ne izplača, redimo raje krave — mlekarice — za lastno potrebo in tudi za oddajo. Kaže, da nas naši upravljači nameravajo tudi tukaj speljati v slepo ulico, in sicer tako, kot ste poročali v zadnji nedeljski številki «Primorskega» pod naslovom «Umesten opomin Koludrovčanov in Zgoničanov kraškim mlekaricam». Vidimo in čutimo, da bi nam radi prav povsod zadrgnili vrat. Pa nam ga ne bodo. Upirali se bomo njihovim nakiepom čimbolj strnjeno in organizirano.

Rušenje zidov in razkopavanje še te skope zemlje po tankih se nadaljuje. Kdaj bo tega konec? Kdaj bo konec škode, ki nam je ne more nihče poravnati; je ne more, ker je ne moremo vse prijaviti in drugič, ker se marsikaj (n. pr. porušeni zidovi) ne smatra za škodo). Komisija, ki ocenjuje škodo, je tuja in ne pozna naših gospodarskih razmer. To nam le da razumeti, da so ji naši interesi deveta briga. Ali je res za večno določen ta nepravični način ugotavljanja škode in ne moremo imeti v tej komisiji tudi domačih mož? Občine morajo tukaj kaj ukreniti in preprečiti, da ne bodo z nami tako ravnali. Nismo mi krivi, če se vojska vadi po našem zemljišču; če pa je to zanjo nujno, naj povzročeno škodo tudi pošteno poravna.

Krizo, ki vedno bolj zajema naše področje, občutimo tudi mi. Vendar nimamo skomin po tujini in se držimo pregovora: «Povsod dobro, a doma še najbolje». Najbolj trdno stojimo doma, pa če je dom še tako skromen. Tuja zemlja nas pozna in ceni le toliko, kolikor ji damo svojih življenjskih sokov.

Premajhna skrb občine za olepšanje Devina in okolice

Devinčani smo hvaležni «Primorskem dnevniku» za anketo o «Zadrugi ribičev tržaškega področja». Ta je potrdila to, kar mi stalno govorimo: «osar tutto» za dve muhi na en udarec, ki je končno samo ena muha: mastno nagraditi le nekatere izvoljene za njihov rop naše zemlje. To je že zelo staro načelo Rima in vse njegove posvetne in cerkvene gospode. Še koliko časa? Dolgo ne, ker je v tvoru že toliko gnoja, da se bo razpočil. Mi na to res težko čakamo. Medtem pa bomo vztrajali na svojih tleh, čeprav bo botra Klara še tako tulila. Če so naši predniki pod grajskim bičem vztrajali na svoji zemlji, bomo tudi mi, prepričani, da se nam bodo vremena zjasnila. Potem se pravi: ko se bomo oprostili raznih pijavk, bomo začeli življenje z večjim jamstvom za naš narodni, gospodarski in kulturni napredek.

Občina bi morala pokazati za naše vaške potrebe več prizadevanja, ki bi bilo primerno tujskemu prometu in bi zvišalo občinske dohodke. Poti, voda, higiena, olepšanje i. dr. so zato važna vprašanja, ki so rešena le delno in ne vabijo gostov v onem merilu, kot bi bilo za Devin primerno. Najbolj pa kriči po ureditvi cesta proti železniški postaji. Če Medvejci, seveda upravičeno, zahtevajo, da naj občina posadi ob njihovi poti primerno drevje, velja to tudi za to našo pot. Na tem se spotikajo vsi izletniki, ki obiskujejo naše romantično vas, pa bilo poleti ali pozimi. Poletna vročina jim jemlje sapo, a nikjer ob cesti niti enega drevesa. Upamo, da bo občina uvidela utemeljenost tega opomina, in bo poskrbela za posaditev primernega drevja, da ne bomo pred tujim svetom veljali za manjvredne kot smo.

Naša domačinka učenka Legiša je v dijaškem listu «Literarne vaje» lepo opisala našo pustno navado. To nas je razveselilo. Gotovo bo kmalu povedala še kaj iz naše vasi. Tudi drugi bi lahko kaj napisali za «Primorski dnevnik». Če jim dela jezik kakšne težave, nič zato! Urednik jim bo pogreške rad popravil. Poskušajte!

Šempolajska zima šola in mladina

Najprej naj povemo, da nam je zima dobro prerešetala ude, ker je naša vas «na zbrisu» in se burja tukaj še ojunači. Marec, ki sta mu prejšnja meseca odstopila polno dela, je bil kisel in nam je dovolil premalo delovnih dni. Letošnja zima je bila kot nalašč za kmetijski pouk in praktična napotila. A pouka ni bilo niti pri nas, niti drugje.

«Primorski dnevnik» je pisal kako prikladno je praprotsko zemljišče, za intenzivno obdelovanje (zelenjavo, cvetličarstvo). Tudi Šempolaj ima precej za to pripravne zemlje, a pravijo, da pikon mladini povsod smrdi. Mladino je zajel vrtinec tehnike, ki ji tudi nudi več kot zemlja. Če pa bi mehanizacija vsaj deloma zajela tudi kmetijstvo, če bi bila mladina deležna strokovnega pouka tudi v kmetijstvu in bi kmetovanje preusmerili primerno krajevnim in časovnim prilikam, mislimo, da bi kazala mladina za zemljo več razumevanja in bi v prostih urah ne sanjala samo o poletih z vespo. Pravimo, da «če bi», se pravi, da tega ni. Zakaj in čemu ni, smo že večkrat povedali.

S 1. aprilom so se učenci preselili iz starega v novo šolsko poslopje. Vsakdo ve, kaj pomeni sončna, svetla, zračna učilnica. Zato lahko pričakujemo v novih učnih prostorih večje šolske uspehe. Okrog šole pa je zemljišče z naravnost idealnimi pogoji za šolski vrt. Nedvomno ga bo občina čimprej uredila tako, da bo vršil svojo vzgojno-poučno nalogo.

Naša vas se je zmanjšala za štiri vaščane — za dva mladeniča in en zakonski par. Zahotelo se jim je po Avstraliji v upanju, da bodo tamkaj dobili ugodne delovne pogoje. Želimo jim, da bi jih tujina ne razočarala in bi se vrnili srečni in zadovoljni.

Svetujemo nekaterim mladičem, da se vsaj z vožnjo z motornim vozilom skozi vas brzdajo in ne izpostavljajo nesreči sebe in drugih.

Veliki uspehi raziskovanj na področju sadjarstva v Angliji

Raziskovanja zadevajo predvsem gnojenje sadnih dreves, kontrolo sadnih škodljivcev in bolezni v sadovnjakih, entomologijo in patologijo rastlin, izdelovanje jabolčnika in sadnih sokov ter konserviranje živil v domačem gospodinjstvu

Pred 50 leti so ustanovili v Long Ashtonu v Angliji center za raziskovanja na področju sadjarstva. V tem času je zavod opravil ogromno koristnega dela in se stalno razvijal tako, da šteje danes 40 strokovnjakov s številnimi pomočniki in delavci, ki so zaposleni na posestvu zavoda.

Raziskavanja zadevajo predvsem sadjarstvo, gnojenje sadnih dreves, kontrolo sadnih škodljivcev in bolezni v sadovnjakih, entomologijo in patologijo rastlin, izdelovanje jabolčnika in sadnih sokov in konserviranje živil v domačem gospodinjstvu.

Med drugim so podrobno proučili snovi, ki pospešujejo rast in snovi, ki jo zavirajo vse to zlasti tudi glede sadja, zorenje in odpadanje sadja in podobno. S kromatografijo so ugotovili snovi, ki v organih in tkivu rastlin ovirajo rast, izdelali so pa tudi nov sistem za ugotavljanje snovi, ki pospešujejo razvoj jabolčnih semen.

Kemični oddelek se je v zadnjih letih zlasti posvetil študiju DDT, BHC (heksakloridnega benzena), raznih fosfornih sestavin in drugih sredstev za uničevanje mrčesa, ter raznih nevšečnosti, ki so združene z njihovo uporabo.

Poseben oddelek se stalno ukvarja z jabolčnikom in sadnimi sokovi. Neprestani poskusi s pridelovanjem jabolčnika od leta 1903 do danes tvorijo znanstveno podlago, na kateri sloni današnja angleška industrija jabolčnika in sadnih sokov. Študijam v Log Ashtonu gre zasluga za izdelovanje novega sirupa iz ribezlja, iz katerega so med drugo svetovno vojno pridobivali vitamin C, ki je zlasti nujno potreben za otroke.

Center v Long Ashtonu se je začel ukvarjati s prehrano sadnih dreves že leta 1920, ko so o tem na svetu le še zelo malo vedeli; problem so reševali s poskusnimi kulturami na pesku, kjer so lahko ugotovili posledice pomanjkanja glavnih hranilnih snovi na raznih sadnih drevesih. Izsledke so nato uporabili v raznih poskusnih nasadih tako, da so lahko določili najboljši način gojenja sadnega drevja. Zlasti so ugotovili važnost pomanjkanja dušika, pepelike, magnezija, železa, mangana, bakra in cinka pri raznih sadnih drevesih in so tako lahko proučevali razne praktične načine za reševanje teh problemov. Sistem kultur na pesku so nato uporabili še pri raznih drugih vegetacijah in s tem lahko hitro ugotovili vzroke slabih letin.

Nadaljnji oddelek raziskovalnega centra je proučeval druge rastline in ustvaril nove sisteme za poskuse z železom, manganom, bakrom, cinkom in molibdenom, s katerimi so lahko ustvarili znaten napredek glede poznanja posledic pomanjkanja železa in molibdena in toksičnih posledic težkih kovin. Raziskovanja mikroorganizmov so raztegnili na neurosporo, na fermente in bakterije; istočasno so uporabljali kulture na pesku za študiranje činiteljev, ki povzročajo slabo letino na kisli zemlji. Prav v zadnjem času poskušajo ugotoviti odnos med rudninsko vsebino kultur in nekaterimi boleznimi živine, za katerih zdravljenje je potrebno uporabljati baker.

PRED REKORDNO LETINO SLADKDRJA V AVSTRALIJI

V Avstraliji pričakujejo letos, da bodo pridelali 1 milijon 270.000 ton surovega sladkorja kar pomeni za Avstralijo rekordno številko, naj bo za 320.000 ton več kot lani, ki je bila največja sladkorna letina do zdaj.

MAROKO DRUGA DEZELA FOSFATNE INDUSTRIJE NA SVETU

Približno petina svetovne produkcije fosfatov prihaja iz Maroka, ki zaostaja v tem pogledu samo za Združenimi državami. Fosfati so glavno rudninsko bogastvo Maroka. Zaradi zmanjšanja svetovnega povpraševanja je produkcija fosfatov leta 1953 padla na 3,950.000 ton. Glavna fosfatna polja so v Khorubgi, kjer je zaposlenih 40.000 ljudi, in v Louis Gentilu, kjer je zaposlenih več kot 10.000 oseb.

ZDRAVLJENJE HLEVSKE MRZLICE»

«Hlevsko mrzlico» živine lahko preprečimo ali pa zdravimo z intramuskularnimi ali intravenoznimi injekcijami teramicina in sicer naj bi cepivo znašalo do dva miligrama na funt žive teže živine. Tako sporoča na podlagi najnovejših poskusov kmetijski oddelek ameriškega Medicinskega in farmacevtskega informacijskega urada.

IZVOZ HOLANDSKIH CVETLIČNIH CEBULIC

Tudi letos so bile Združene države najboljši kupec holandskih cvetličnih čebulic. V letu 1953 so uvozile 500 milijonov čebulic, to je več kot tri čebulice na vsakega ameriškega prebivalca. Podrobna prodaja čebulic je dosegla lani rekordno vrednost 30 milijonov dolarjev.

Za Ameriko je najboljši kupec čebulic Velika Britanija, na tretjem in četrtem mestu Švedska in Nemška zvezna republika. Anglija kupi enako kot Amerika po tri čebulice na osebo svojega prebivalstva. Švedska pa po deset.

Zdravniško predavanje v Šempolaju

V četrtek sta nas obiskali tov. dr. Mašera in Alma Reschitz. Po kratki uvodni besedi tov. Reschitz je dr. Mašera govorila o nekaterih zanimivih pojavih v razvoju ženskega spola. Njenim poljudnim izvajanjem so udeleženke sledile z velikim zanimanjem in jo po predavanju vprašale še to in ono. Za takšna predavanja se naše žene zelo zanimajo in jih tudi cenijo. Škoda, da jih slišijo zelo redko, ker je na žalost na razpolago le ena zdravnica, ki pa ne more biti povsod. Prav tako pogrešamo pouka in vzgoje naše mladine v gospodinjstvu. Tudi za to ni, kot kaže, predavateljev in predavateljic. Dr. Mašerj in tov. Reschitzevi pa se za njun obisk zahvaljujemo in ju prosimo, da nas spet čimprej obiščeta.

KAR SO VEDELI ŽE PRED STOLETJI

PREHRANA RASTLINSTVA

Kakor na vseh področjih, tako je tudi pri prehrani rastlinstva in gnojenja mogoče doseči pravi napredek le tedaj, ko smo na znanstveni podlagi prodrli globoko v tajnost rastlinskega življenja. Lahko pa trdimo da so osnove vede o prehrani rastlinstva odkrili šele sredi minulega stoletja, četudi so se vršila raziskovanja o tem že mnogo prej. Okrog leta 1600 sta tedanja učenjaka Jungens in Mariotte začela proučevati način prehrane rastlinstva in ugotovila, da srkajo rastline svojo hrano iz zemlje s talno raztopino, iz katere se v obliki izločin razvijajo listi, cvetje in plodovi. To pomeni nekako presnavljanje snovi v rastlini sami. Ugotovila sta tudi črpanje rudninskih snovi iz zemlje, dasi nista mogla tega pojava popolnoma pojasniti. Na tej osnovi je bistvo gnojenja ostalo nepojasnjeno do začetka 19. stoletja.

Okrog l. 1800 je Thaer začel poudarjati velik pomen humusa — sprstenine v zemlji, ki je neobhodno potrebna za prehrano in razvoj rastlinstva. To so nekoliko pozneje začeli uvaževati tudi drugi strokovnjaki. Razvila se je tako zvana humusna teorija, ki je nekaj desetletij splošno prevladovala. Po tej teoriji nastopi nerodovitnost zemlje tedaj, ko začne v njej primanjkovati sprstenine. Naravno je, da so potem začeli priporočati samo taka gnojila, ki tvorijo sprstenino: hlevski gnoj, mešanec in druga gnojila rastlinskega izvora. Rudninskih gnojil niso upoštevali, izvzemši apnenca, mavca, laporja in rastlinskega pepela. Šele Sprengel in Lampadino sta se postavila na stališče, da je prehrana rastlin v veliki meri odvisna od zadostne količine tudi onih rastlinskih snovi, ki spadajo med glavna rastlinska hranila.

V začetku 19. stoletja se je Julius Kühn odločno postavil na stališče, da je zvišanje pridelkov v veliki meri odvisno od gnojenja z rudninskimi snovmi in da bi bil uspeh poljedelstva mnogo večji, če bi se posluževali gnojenja z njimi. Te njegove ideje se je oprijel kemik Julius Liebig ter začel proučevati in raziskovati pravilno prehrano rastlinstva. Leta 1840 je postavil temelj za poznejši nagli razvoj uvedbe rudninskih gnojil v kmetijstvo. Opozoril je na dejstvo, da se zemlja vsled odstranjevanja njenih pridelkov izčrpa in opeša, kar lahko nadomestimo ne le z rastlinskim in živalskim gnojem, ampak v veliki meri tudi z rudninskimi gnojili. Ta njegova ugotovitev je našla pri kmetovalcih ugoden odmev in posledica je bila, da so ju že v 80. letih minulega stoletja dosegli s temi gnojili dvakratno in celo večje zvišanje pridelkov svojih njiv kakor prej, ko teh še niso poznali.

Če primerjamo današnje gnojenje s tržnimi rudninskimi gnojili z nekdanjim gnojenjem samo s sprstenjnami, vidimo, kako visoke pridelke lahko dosežemo s prvimi. S tem je bila humozna teorija potisnjena na drugo mesto. Vendar moramo pri tem poudariti, da s samim rudninskim gnojenjem ne moremo stalno gospodariti, ampak so nujno potrebna gnojila, kakor so: hlevski gnoj, mešanec, podor ali zeleno gnojenje. Popolne uspehe z rudninskimi gnojili dosežemo namreč le tedaj, če je v zemlji dovolj sprstenine, v kateri se življenje bakterij lahko razvija. Brez sodelovanja talnih bakterij pa nobeno gnojilo ne učinkuje.

Za nakup nove obleke se boste laže odločili sedaj, ko ima

Foderami A. Pertot nov oddelek

kjer je velika izbira dobrega in modernega blaga za moške obleke po zelo ugodnih cenah

BLAGO ZA VSAK OKUS - CENA ZA VSAK ŽEP

Foderami - A. Pertot

TRST, Ul. Ginnastica 22, Tel. 95-998

STARA IN ZNANA TVRDKA **TULIAK RODOLFO**

ki se je preselila v Ul. della Guardia 15 tel. 95089

z zadovoljstvom obvešča svoje odjemalce, da ima na razpolago novo vrsto šivalnih strojev svetovne znamke **SIMCA** s križnim šivom za gumbnice, pritrjevanje gumbov in čipk ter vezenje brez okvira.

25-letno jamstvo. Naprodaj rabljeni poglobljivi stroji in v omaricah. Vzamemo v račun in dobro plačamo rabljene stroje. Popravila z jamstvom. Obročno odplačevanje po 50 lir dnevno. Brezplačen pouk v vezenju.

AVTOPODJETJE **STAR**

Tovorni prevozi ◆ Tel. št. 5608 ◆ Osebni avtobusni prevozi

AVTOGARAŽA z MEHANIČNO DELAVNICO

TRST - Ulica Moreri 7 - ROJAN

KAROSERIJA BEMBIČ

izvršuje vsa popravila avtomobilov in predeluje karoserije

Trst, Ul. Cologna 48 - tel. 52-32

Ivan Ribarič

Uvoz — Izvoz

Zaloga oglja, premoga in drv za kurjavo NA DROBNO — NA DEBELO

Vseh vrst trdega in mehkega rezanega lesa, furnirja, vezanih plošč itd.

Prevzamemo prevoze vsakovrstnega blaga z lastnimi prevoznimi sredstvi

Urad: TRST Ul. Crispi št. 14 — Tel. 93-502
Skladišče: Ul. delle Milizie 19 — Tel. 96-510
Telefonska stev. stanovanja 95-918

Ne bo vam žal, ako si boste nabavili čevlje v trgovini

CEC ALOJZ

TRST - Trg tra i Rivi 2.

Ima veliko izbiro elegantnih moških in ženskih modelov

KMETJE VRTNARJI

Za vsako vašo potrebo se obrnite na domačo tvrdko

FURLANI EDVARD

TRST, Ul. Milano 18
TELEF. 35-169

katera vam nudi po najnižjih cenah vsakovrstna semena najboljših inozemskih krajev in semena lastnega pridelka ter razne sadike, žveplo, modro galico, umetna in organska gnojila ter vsakovrstno orodje in stroje vsake velikosti.

TRST, nedelja 4. aprila 1954

VREME Vremenska napoved za danes: Napovedujejo pretežno jasno vreme z manjšimi krajevnimi pooblačitvami. — Včerajšnja najvišja temperatura v Trstu je bila 15.7 stopinje; najnižja 13.4 stopinje.

PRIMORSKI DNEVNIK

RADIO Opozarjamo vas na sledeče oddaje: **Jug. cona Trsta:** 16.00: Pevski zbori na Primorskem. **Trst II.:** 20.05: Zbor Slovenske filharmonije. **Trst I.:** 17.30: Simfonični koncert. **Slovenija:** 15.45: Radijska igra: Ivan Tavčar: Cvetje v jeseni.

DNEVNIK SLOVENCEV V ITALIJI

KRIZA LADJEDELNIŠKE INDUSTRIJE V TRŽIČU

Zborovanje notranjih komisij državnih podjetij IRI-FIM

Zborovanje bo danes ob 9. v gledališču Azzurro

Danes dopoldne bo ob 9. uri v gledališču «Azzurro» v Tržiču veliko zborovanje notranjih komisij podjetij IRI-FIM, ki ga organizira notranja komisija CRDA iz Tržiča. Sestanku bodo prisostvovali tudi poslanci in senatorji zainteresiranih občin. Zelo veliko važnost imajo podjetja IRI-FIM v sklopu ladjedelniške industrije, še posebej zaradi velikega števila delavcev, ki jih zaposluje. Znano je, da je zaposlenih v podjetjih IRI-FIM v Venetu in v Trstu 21.770 delavcev, to znaša 40 odst. skupnega števila delavcev, ki so zaposleni v vseh podjetjih IRI-FIM v državi. Velika je vloga, ki jo imajo ta podjetja pri kapaciteti gradnje ladjedelniške proizvodnje. Od 400.000 ton (kapaciteta celotne proizvodnje IRI-FIM) pride nanje 230.000 ton; od tega največ na tržiške ladjedelnice.

Zborovanje so člani notranjih komisij CRDA sklicali prav v času, ko postaja položaj tržiških ladjedelnic in sploh vseh ladjedelnic, ki spadajo v sklop IRI-FIM, vedno bolj kočljiv. Prav gotovo bodo udeleženci zborovaja seznanjeni z zakonskim osnutkom ministra Tambronija, ki naj bi po mišljenju demokristjanskih krogov zagotovil delo ladjedelnicam. Znano pa je da je delegacija notranjih komisij CRDA iz Tržiča po svoji vrnitvi iz Rima delavcem prinesla kaj malo upa za bodočnost, kajti razen naročil v zvezi s Tambronijevim zakonom ni bilo delegaciji obljubljenega prav nič konkretnega za Tržič. Enak je najbrž položaj tudi v drugih ladjedelnicah IRI-FIM, in zatorej tržiški delavci z zanimanjem pričakujejo, kaj bodo povedali o perečem položaju in «velikih obljubah Tambronijevega zakona» demokristjanski pa tudi drugi poslanci in senatorji.

Prav gotovo pa bo na zborovanju tudi omenjena potreba po reorganizaciji IRI-FIM, ker so sindikalne organizacije mišljenja, da bi iz vodstva teh podjetij morali izstopiti tisti, ki imajo direktno zvezo s Konfindustrijo, katera je marsikdaj državna naročila za ladje poskrbela kot pa IRI-FIM, ki so državne.

PROBLEMI NAŠIH KMETOV

Za izvajanje zakona o socialnem zavarovanju

28. marca so se na Goriškem sestali koloni, polovinarji, najemniki zemlje in lastniki kmečkih podjetij, da bi skupno odobrili resolucijo glede socialnega zavarovanja vseh neposrednih obdelovalcev zemlje. V resoluciji so najprej omenili, da je že od leta 1948 v parlamentu predlog Konfederacije neposrednih obdelovalcev zemlje za socialno zavarovanje. Toda ta predlog je prišel zaradi razpustitve parlamenta pred njega ponovno oktobra 1953. Istočasno s predlogom o zavarovanju neposrednih obdelovalcev za primer bolezni, je konfederacija predložila tudi predlog za dodelitev starostne pokojnine kmetom in invalidnine. V zaključku trdi resolucija, da se je odobritev zakona zavlekla v nedogled in da je nujno potrebno pričeti izvajati zakone o socialnem zavarovanju in ureditvi pokojnin neposrednim obdelovalcem zemlje.

Podpora gluhonemim

Državni zavod gluhonemih s sedežem v Rimu, Ul. Clitumno štev. 36, sporoča vsem prizadetim, da lahko vložijo prošnjo za stalno podporo v hrani. Prošnjo je treba odposlati glavni direkciji zgoraj navedenega zavoda po pokrajinskem odboru E.N.S. v Gorici, Ul. Morelli štev. 8.

Občni zbor bikorejcev

V četrtek 8. t. m. bo v sejni dvorani Pokrajinskega kmetijskega nadzorništva v Gorici, Ul. D. D'Aosta štev. 55 občni zbor članov konzorcija bikorejcev. Začetek ob 15, odnosno ob 16. uri.

Vojna odškodnina

Rok za vlaganje prošenj za vojno škodo traja do 15. aprila. Prav tako morajo prošnje; odposlane po pošti, dospeti uradu najkasneje do 15. aprila.

Od ponedeljka 5. t. m. do 15. bo urad za sprejemanje prošenj na Finančni intendanci na Korzu Verdi štev. 24 odprt ob delovnikih vsak dan od 9. do 12. ure.

IZ SOVODENJ

Anton Tomšič je umrl

V četrtek 19. marca je umrl v goriški bolnišnici 74-letni Anton Tomšič iz Sovodenj. Pogreb je bil v soboto 20. marca, ko so pokojnika prepeljali na domače pokopališče. Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi, bilo je tudi precej vencev in cvetja.

Pokojni Anton Tomšič je bil zaveden Slovenec ter je bil za vzgled vsem drugim vaščanom. Malokdo je doprinesel v narodni osvobodilni borbi toliko žrtev kot on, saj so mu sina Lojzeta ubili kot talca v Trstu eta 1944, drugi sin Rudolf pa je junaško pade pri partizanih. Tudi pokojnik je vedno pomagal, kjerkoli je bilo potrebno, ne samo s pametnimi nasveti, ampak tudi z dejanji.

Pokojni Tone je že dalj časa bolehal, zadnji dan pred smrtjo pa so ga morali odpeljati v bolnišnico, kjer je naslednji dan umrl. Njegovo izgubo bomo pogrešali vsi vaščani, ki smo ga na splošno poznali kot umnega gospodarja, zavednega Slovenca, zvestega prijatelja in tovariša. Vedno odprtega srca. Na domu je ostala vdova po sinu Rudolfu z dvema sorotrokoma. Njej in ostalim sorodnikom izražami ob hudi izgubi tudi naše sožalje.

Kovanci po 5 in 10 lir vzeti iz prometa

Kovance po 5 in 10 lir večjega formata so vzeli iz prometa; to so kovanci, ki so izšli pred tistimi manjše velikosti, kateri so bili pozneje dani v promet. Kovanec po 10 lir ima na eni strani pobdobo pluga, na drugi strani pa dva klasa, tisti po 5 lir pa imajo na eni strani ribo, na drugi pa krmilo ladje. Čeprav se ne bosta več uporabljala, se bosta kovanca lahko zamenjala za nove na sekcijah pokrajinskih zakladnic do 30. junija t. l.

DEZURNA LEKARNA:

Danes posluje ves dan in ponoči lekarna Kuerner, Korzo Italia 4 - tel. 25-76; od 8. do 12. pa je dežurna lekarna Venuti, Ul. Rabatta 18 - tel. 21-24.

Izpiti na srednjih šolah

Ministrstvo za vzgojo je izdalo odredbo glede programov in izpitov v šolskem letu 1953—54 ter datumov o pričetku izpitov prvega in drugega roka.

V rokih tekočega šolskega leta bo v okviru ustnega izpraševanja pri zrelostnih in usposobljenostnih izpitih prišla v poštev snov, obravnavana v zadnjem šolskem letu in ki se nanaša na šolske programe prejšnjih let; tu veljajo pravila iz leta 1952. Ista pravila veljajo za sprejemne in zaključne izpite. Ustni izpiti zunanjih kandidatov bodo na podlagi programov in razredov, ki jih kandidat ni obiskoval.

V vseh srednjih solah bodo končni razredni izpiti od 1. do 3. junija. Prvi rok sprejemnih in zaključnih izpitov se bo pričel 4. junija; drugi rok istih izpitov in ponavljalni izpiti se bodo pričeli 6. septembra. Zrelostni in usposobljenostni izpiti se bodo pričeli 21. junija; v jesenskem roku pa 21. septembra.

Tudi kominformistom gre kongres na živce

Tudi slovenske kominformovce, kakor SDZ-jevce, je zabolela vest o sklicanju drugega kongresa Demokratične fronte Slovencev v Italiji ter so se v svoji slabo prikriti jezi zagnali v uspešne priprave s parolami o nezmožnosti ustvarjanja resničnega sodelovanja med zamejskimi Slovenci in naprednimi italijanskimi silami. ki niso združene pod modrim vodstvom Togliattija ali njegovega podložnika Nennija. Kominformisti v stolpcih svojega glasila celo trdijo, da bodo Slovenci, pripadniki DFS, zaradi tega obrnili hrbet vodstvu, kajti njihov slovenski ponos ne dovoljuje, da bi odobravali kakršno koli «mešetarjenje».

Toda goriški Slovenci so v veliki večini spoznali kakšna je bila namera kominformistov 1948. leta, ko so hoteli odvrniti Slovence v zamejstvu od sodelovanja z matično državo samo zaradi svoje klečeplazne politike do Moskve. Resnično takega slovensko-italijanskega prijateljstva, ki bi temeljil na propagiranju tistega, kar je v korist ruskemu imperializmu ne pa delovnim množicam Italije, ter blatenju najlepšega v zgodovini slovenskega naroda in na kar smo najbolj ponosni goriški in beneški Slovenci; to je narodnoosvobodilna borba, takega prijateljstva in sodelovanja nismo nikdar hoteli in ga tudi danes nočemo.

V programu DFS je načelo, ki bo ostalo tudi v bodoče in ki pravi, da bodo zamejski Slovenci vedno sodelovali z naprednimi silami Italije. Od tega nismo in ne bomo nikdar odstopili. Toda to nas ne bo nikdar prisililo, da bi zatajili svoj narod in svoje narodnostne zahteve. V Italiji so mnogi spoznali, da je rešitev perečih socialnih in gospodarskih problemov le v resničnem socializmu, ki ne bo imel stika niti z izdajalci delavskega razreda (Saragat in še nekateri v vodstvu PSDI) ter še manj Togliattijem, Nennijem in comp. Ti ljudje danes še ne predstavljajo velike stranke, vendar pa so že mnogoštevilni in bodo nedvomno ob prihodnjih državnih volitvah pokazali svojo moč, ki je zaradi razcepljenosti na več skupin bila pri junijskih volitvah dokaj manjša kot je bila v resnici. S temi naprednimi gibanji v Italiji so in bodo goriški Slovenci iskali stike za skupno sodelovanje predvsem na socialnem in gospodarskem področju v borbi proti velekapitalizmu demokristjanskih vrhov. Toda zaradi specifičnih narodnostnih problemov, ki jih imajo goriški in beneški Slovenci, bo ostala DFS tudi po drugem kongresu samostojna organizacija, ki bo branila vedno in vsepovsod interese manjšine kar pa ji ne bo preprečevalo, da se ne bi istočasno z drugimi naprednimi silami borila za socialno enakopravnost vseh delovnih ljudi v Italiji.

KINO

CORSO. 14.30: «Kraljica Devica», barvni film, J. Simmons in S. Granger.
VERDI. 14.30: «Lahka leta», N. Taranto, Billi in Riva.
CENTRALE. 15: «Otok viharja», J. Hall in M. Windson.
VITTORIA. 15: «Devica Orleanska», barvni film, I. Bergman.
MODERNO. 15: «Obsodite ga», M. Vitale, A. Ninchi in L. Dudarowa.
KINO STANDREZ. 18.30 in 20.30: «Laž», Y. Sanson, A. Farnese in J. Galter.

ZAHVALA

Družina TOMŠIČ in sorodstvo iz Sovodenj se najlepše zahvaljuje vsem, ki so po spremili na zadnji poti našega dragega

Antona

Posebna zahvala darovalcem cvetja in vsem, ki so kakor koli pomagali družini ob hudi izgubi.

IZKUŠENA BABICA sprejema porodnice na domu TRST Ul. Crispi št. 50

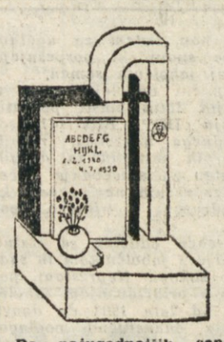
AUTOMOBILE ODDAJA V NAJEM za prevoz potnikov na STO in v inozemstvo FRANC LIPOVEC TRST - UL. TIMEUS ŠT. 4 Tel. 90296 - urad Tel. 33113 - dom CENE UGODNE

JAJCE DEVETEGA DNEVA TREPHO Telesno in duševno krepi DAJE MOČ ZDRAVJE IN MLADOST NAROČA SE V LEKARNAH «TREPHO» UL. DELL' EREMO ST. 123 TEL. ST. 47-730

Mizarji podjetniki kmetovalci! Deske smrekove, macesnove in trdih lesov in trame nudi najugodneje CALEA TRST viale Sonnino 24 Tel. 90441

Veliko izbiro konfekcij po resnično nizkih cenah nudi Kaliger Športni jopiči že od 2.950 L Hlače iz volne » » 1.450 » Nadalje še veliko izbiro dežnih plaščev, delovnih oblek, športnih potrebščin in VOJAŠKIH PREDMETOV Kaliger, Trst, Ul. Timeus št. 3 (nova hiša)

PRIZNANA STAVBNO POHIŠTVENA MIZARSKA DELAVNICA PRAČEK DAVORIN ŠKEDENJ - ULICA DI SERVOLA 124 Sprejema nova naročila in popravila, nudi plačilne olajšave ter se priporoča

AVTORIZIRAN MALI OBRTNIK IZDELUJE NAGROBNE SPOMENIKE IZ NAJBOLJŠIH KRAŠKIH IN TUJIH MARMORJEV. SLIKE NA PORCELANU, BRONASTE ČRKE IN LUČKE, PRORAČUNE BREZPLAČNO, POSTAVITEV IZVRŠENIH SPOMENIKOV Z GARANCIJO. Stanko Zidarič ŠEMPOLAJ ŠT. 4 (Nabrežina) CENE ZMERNE OLAJŠAVE PRI PLAČILU Po najugodnejših cenah po najmodernejšem stilu...

Naročajte darilne pakete pri tvrdki GIACOMO VATOVEC nasl. TRST - UL. TORREBIANCA 19. - TEL. 23587

IMPEXPORT TRST, UL. C. BATTISTI 23-I. Tel. 44-208 Telegr. IMPEXPORT-TRIESTE UVAŽA: Vsakovrstni les, drva za kurjavo, gradbeni material IZVAŽA: tekstil, kolonialno blago in raznovrstne stroje SPECIALIZIRANO PODJETJE ZA VSAKOVRSTNE KOMPENZACIJE

OGLASI in OGLAŠANJA

«OGLASOV NE PLACUJE TRGOVEC, KI OGLASE NAROČA IN TUDI NE KUPEC, KI PRI TEM TRGOVCU KUPUJE. V RESNICI PLAČA OGLASE KONKURENT, KI SAM NE OGLAŠA».

(Herbert Casson)

Kino na Opčinah predvaja danes z začetkom ob 16. in jutri ob 18. uri film:

Najnovejši scooter MACCHI 125/U je zmagal pri natečaju Graglia v eleganci, je edini scooter z visokimi kolesi in ga nudimo po nizki ceni 137.500 L. Velik uspeh prodaje normalnega tipa za L. 169.500.- tipa Sport „ 189.500.- „ 250 kub. cm. „ 270.000.- Nov poltovornik Macchi s prestavami na krmilu po znižani ceni POVERJENIK Gabriele Martellani TRST, Ul. Timeus 4 - Tel. 96296

MOTOM 48 CCM

Cudoviti motorček, ki vas pelje povsod. Prodaja na obroke do 18 mesecev. Pritiklikline in nadomestni deli za vse motorje, hitra popravila Zastopstvo „Gilera" MOSCHION & FRISORI TRST, Ul. Valdirivo 36 tel. 23-475 Postaja za usluge v Nabrežini: FRANC SIBELIA ZNIŽANE CENE

ČEVLJE dobre in poceni dobite za velike in male v trgovini Josip Trevisani TRST, Ulica Vasari 10 - tel. 69661

! Kadar potrebujete štedilnike, radijske aparate, hladilnike, likalnike ali čistilce parketov, obiščite podjetje za RADIO - ELEKTRIKO - TELEVIZIJO M. SOSIČ-SOSSI OPČINE, Trg Monte Re št. 4 - Tel. 21-155 in 21-154 (poleg šole)

Imamo veliko izbiro ŠTEDILNIKOV na svetilni in tekoči plin, na drva ali premog za majhna gospodinjstva ali za gostilne

Art. 315 na tek. plin
Art. 313 na svetilni plin
Plinski štedilnik s pečko in prostorom za ogrevanje jedil, obešalnik za zajemalke.
CENA 29.000 LIR

Edino zastopstvo znamke «ZOPPAS» za gornjo okolico.

Se tako izbirčen ljubitelj glasbe bo dobil pri nas RADIJSKI APARAT. — V zalogi imamo radijske aparate vseh največjih svetovnih znamk: «Telefunken», «Minerva», «Siemens», «Phonola», «Marelli», «Unda». — Popravila radijskih aparatov izvršujemo točno in natančno. — Zaupajte našim 31-letnim izkušnjam, strokovnemu osebju in našemu laboratoriju, ki je opremljen z najmodernejšimi in preciznimi ameriškimi instrumenti za radio in televizijo.

Pri nas dobite vse vrste električnih potrebščin. — Izvršujemo vse večje in manjše električne napeljave. — Pri večjih delih nudimo večji popust.

Imamo zastopstvo najmodernejših švedskih aparatov znamke ELECTROLUX za gospodinjstvo.

Prodajamo hladilnike po 45. 90, 140 in 200 litrov s 5-letnim jamstvom.

ELECTROLUX

LIQUIGAS ZASTOPSTVO „LIQUIGASA" za gornjo okolico

Prodajamo tudi na obroke po 2.000 lir mesečno

ŠPORTNI DNEVNIK

Olson je zmagal

CHICAGO, 3. — Kidu Gavilanu se torej ni posrečilo, kar se je n. pr. posrečilo nekdaj Rayu Robinsonu - Sugarju, ki je kot prvak lažje kategorije osvojil prvenstvo težje kategorije, potem ko je premagal težjega prvaka. Olson je ostal še nadalje prvak. Zmagal je po točkah v 15 rundah.

Dvoboju je prisostvovalo čez 18.000 gledalcev, zaslužil pa je Olson 122.000 dolarjev in Gavilan 87.000.

LONDON, 3. — Stotič sta se danes med seboj pomerila osmerca univerz v Cambridgeu in Oxfordu. Zmagali so študentje Oxforda, ki imajo za seboj 45 zmag, oni iz Cambridgea pa 54; enkrat pa sta oba osmerca rezala cilj popolnoma istočasno.

Nova pokrita kopališča

RIM, 3. — CONI bo dal pri svoji prvi naslednji oddaji del zgraditi pokrita kopališča v naslednjih mestih: Ancona, Bari, Brescia, Cagliari, Catania, Catanzaro, Spezia, Livorno, Messina, Neapelj, Padova, Palermo, Pavia, Perugia, Pesaro, Rieti, Salerno, Savona, Taranto in Benetke.

PRVA ETAPA MOTODIRKE PO ITALIJI

Prvi Venturi (Mondial)

Mnogo nesreč v prvi etapi, ena celo smrtna

BOLOGNA, 3. — Točno ob 8. uri danes zjutraj se je tukaj pričela II. motociklistična dirka po Italiji. Ob tej uri je namreč startala prva trojica od 459 dirkačev. Nato so v presledkih po 30 sekund startali ostali po tri in tri.

Današnja 484 km dolga etapa, ki je tekmovalce privedla v Perugio, je že zahtevala svoje žrtve. Tekmovalci so prevozili komaj kakih 10 km, ko je dirkača Brandolinija, ki je vozil motor 125 ccm Alpino, vrglo s ceste. Nesreča se je končala s smrtjo. Lattanzi, ki je vozil na Mondialu in je vodil v splošni oceni, je tudi padel in z njim še pet drugih dirkačev; Lattanzi je moral v bolnico z zlomljeno roko in drugimi ranami. Vendar je ostalo vodstvo Mondialu — namesto Lattanzija je zmagal Venturi. Bilo pa je na tej etapi še več drugih nesreč.

Rezultat v splošni oceni po prvi etapi (Bologna - Perugia 484 km): 1. Venturi (Mondial) 5.04.40, povprečno 95.317 km na uro; 2. Pinza (MV) 5.17.37; 3. Speziali (Morini) 5.18.33; 4. Torriano (Mondial) 5.18.50; 5. Maselli (Morini) 5.20.45; 6. Frovini (Mondial) 5.22.09; 7. Levantini (Parilla) 5.22.10; 8. Degli Antoni (MV) 5.23.47; 9. Camilletti (Mondial) 5.25.27; 10. Campana (Morini) 5.26.53. itd

Od 459, ki so startali, jih 90 ni prispelo v Perugio.

Rapid-Bangu 4:2

DUNAJ, 3. — Avstrijski prvak Rapid je včeraj premagal brazilsko moštvo Bangu iz Ria de Janeira s 4:2 (4:2). Goli so se vrstili takole: Merkel (Rapid) v 5', Meneces (Bangu) v 29', Zezinho (B.) v 30', Dienst (R.) v 33' in 36' ter Hannappi v 43'. Gledalcev je bilo 40.000. Dunajčani so bili ves čas v premoči. Individualno so bili pri gostih odlični srednji napadalec in krili.

ZA SVETOVNO PRVENSTVO

Zadnji finalist Škotska

GLASGOW, 3. — Potem ko je v sredo zvečer Irska premagala v izločilni tekmi Wales, ki bi še lahko upal na plasma pred Škotsko, današnja tekma med Anglijo in Škotsko ni več imela posebne važnosti glede na svetovno prvenstvo, saj sta se obe državi že plasirali v finale. Anglija je zmagala s 4:2 (1:1).

W. Bromwich in Wolverhampton oba po 50 točk

LONDON, 3. — Rezultati prvenstvenih tekem angleške prve nogometne divizije:

Bolton - Arsenal 3-1; Burnley - Chelsea 1-2; Charlton - Sheffield United 3-0; Liverpool - Sunderland 4-3; Manchester United - Cardiff 2-3; Mddlesbrough - Aston Villa 2-1; Newcastle - Manchester City 4-3; Preston - Portsmouth 4-0; Sheffield Wednesday - Huddersfield 1-4; Tottenham - Blackpool 2-2; West Bromwich - Wolverhampton 0-1.

Wolverhampton je dohitel West Bromwich pri 50 točkah, Huddersfield pa je zmanjšal razliko s prvima na 3 točke (47).

Odgovorni urednik STANISLAV RENKO — UREDNIŠTVO: ULICA MONTECCHI št. 6 III. nad. — Telefon številka 93-808 in 94-638. — Poštni predal 502. — UPRAVA: ULICA SV. FRANCISKA št. 20 — Telefonska številka 37-338 — OGLASI: od 8. do 12.30 in od 15 - 18 — Tel. 37-338 — Cene oglasov: Za vsak mm višine v širini 1 stolpca trgovski 60, finančno upravni 100, osmrtnice 90 lir — Za FLRJ za vsak mm širine 1 stolpca za vse vrste oglasov po 25.- din. — Tiska Tiskarski zavod ZTT — Podružn. Gorica Ul. S. Pellico 1-II. Tel. 33-82 — Rokopisi se ne vračajo.

NAROČNINA: Cona A: mesečna 350, četrtletna 900, polletna 1700, celoletna 3200 lir. Fed. ljud. repub. Jugoslavija: Izvod 20, mesečno 210 din. Poštni tekoči račun za STO ZVU Založništvo tržaškega tiska Trst 11.5374 — Za FLRJ: Agencija demokratičnega inozem. tiska, Drž. založba Slovenije, Ljubljana, Stritarjeva 3-I., tel. 21-928, tek. račun pri Narodni banki v Ljubljani 606 - 7 892 — Izdaja Založništvo tržaškega tiska D. ZOZ - Trst